

Lapsiperheiden hyvinvointitarpeiden selvitys Siilisetin alueella

Heidi Laukkanen

Opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Heidi Laukkanen	
Työn nimi Lapsiperheiden hyvinvointitarpeiden selvitys Siilisetin alueella	
Päiväys 18.9.2010	Sivumäärä/Liitteet 51/8
Ohjaaja(t) Tuula Niskanen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Siiliset. Varhaiskasvatuspalvelut. Eeva-Liisa Lyytinen ja Tuula Roininen.	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Lapsien ja perheiden hyvinvointi on ollut puheenaiheena eri yhteyksissä viime aikoina. Taloudellinen laskukausi on vaikuttanut perheiden hyvinvointiin ja sen kokemiseen muun muassa työn ja talouden kautta. Kiinnostus lapsiperheiden hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista asioista, sai minut tutkimaan aihetta tarkemmin. Tutkimuksen toimeksiantajan ja oman mielenkiinnon pohjalta päätin tehdä tutkimuksen lapsiperheiden hyvinvoinnista Siilisetin alueella. Siiliset kattaa yhteiset sosiaali- ja terveyspalvelut Siilinjärven, Maaningan ja Nilsiäen alueella.</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena oli vastata kysymyksiin millainen on lapsiperheiden tilanne tällä hetkellä Siilisetin alueella, kuinka hyvinvointia tulisi parantaa ja kuinka perheen hyvinvointi vaikuttaa lapsen kehitykseen ja kasvuun?</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostuu Allardin hyvinvointiteoriasta ja Bronfenbrennerin ekologisesta teoriasta sekä kontekstuaalisen kasvun mallista. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena ja tulokset on analysoitu SPSS ohjelmalla. Tuloksia ristiintaulukoitiin ja avoimet kysymykset on luokiteltu omiksi ryhmiksi.</p> <p>Kyselyyn osallistui neljän päiväkodin vanhemmat Siilinjärven, Maaningan ja Nilsiäen alueelta. Vastauksia tuli yhteensä 101 kappaletta. Muodostin kyselylomakkeen kolmeen pääalueeseen, joita olivat hyvinvointi, perhe-elämä sekä palvelut. Vastaajat kokivat pääsääntöisesti oman hyvinvointinsa hyvänä. Myös puolison sekä lasten hyvinvointi koettiin hyvänä tai melko hyvänä. Tärkeimmiksi asioiksi tutkimuksessa nousivat perheiden hyvinvoinnin kokemisen kannalta arkiset kokemukset ja tunteet. Palvelujen osalta vastaajat tunsivat päässeensä huonosti osallisiksi palveluiden suunnitteluun. Tutkimuksen onnistumista kuvaa vastaajien kiinnostus aihetta kohtaan sekä luotettavuutta tutkijan omaa eettinen tutkimusote. Tuloksia voidaan hyödyntää jatkossa Siilisetin alueen päiväkodeissa muun muassa toiminnan suunnittelussa. Aihetta voi jatkotutkia esimerkiksi toteuttamalla kysely kolmen vuoden kuluttua uudelleen.</p>	
Avainsanat Lapsiperhe, lapsi, hyvinvointi, elintaso	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Degree Programme of Social Services	
Author(s) Heidi Laukkanen	
Title of Thesis A report of the welfare needs of families in the Siiliset area.	
Date 18.9.2010	Pages/Appendices 51/8
Supervisor(s) Tuula Niskanen	
Project/Partners Siiliset. Early childhood education service. Eeva-Liisa Lyytinen and Tuula Roininen.	
<p>Abstract</p> <p>The welfare of children and families has been the talking point in many contexts lately. The economic downturn has affected the welfare of families, through amongst other things work and finance. My interest in the welfare of families and the things which affect it got me to research the subject more closely. On the basis of my own interests and those of the project partners I decided to do a survey of the well-being of families with children in the Siiliset area. Customer of the research and I decide to do the survey for area of Siiliset and the families with children. The Siiliset area covers the social and health care services of Siilinjärvi, Maaninka and Nilsjä.</p> <p>Meaning of the research was to answer the questions, what is the situation of families with children at this moment in the Siiliset area, how can their welfare be improved and how the welfare of the family affects the development and growth of the child? The context of the survey is based on Allard's welfare theory and Bronfenbrenner's ecology theory as well as the contextual growth model. The research was carried out as a quantitative question research and the results analyzed on SPSS programme. The results were cross-tabled and open questions classified into their own groups.</p> <p>Four parents from the day care centre areas of Siilinjärvi, Maaninka and Nilsjä participated in the survey. Altogether 101 answers were received. In general those who answered considered their own welfare to be good. Also the welfare of the partner and child was considered to be good or quite good. The most important things, from a family welfare point of view, which came to the fore in the survey, were every day life experiences and feelings concerning their welfare. With regards to services those who answered considered felt themselves to be badly involved in the planning of services. The results of the research can be made use of by day care centres in the Siiliset area in amongst other things the planning of activities. As a continuation the subject matter can be re-searched for example again in three years time.</p>	
Keywords Family, child, welfare, standard of living	

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS SEKÄ KESKEISET KÄSITTEET	6
2.1	Perheen määritelmä	6
2.2	Lapsiperheiden hyvinvointi.....	7
2.3	Allardin hyvinvointiteoria.....	9
2.4	Bronfenbrennerin ekologinen teoria.....	12
2.5	Kontekstuaalisen kasvun malli.....	14
2.6	Teorioiden yhteenveto.....	16
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	17
3.1	Kohderyhmän valinta ja tiedonkeruumenetelmä.....	17
3.2	Kyselylomakkeen laadinta	18
3.3	Tutkimuksen luotettavuus	19
3.4	Toimeksiantaja ja yhteistyökumppanit.....	21
4	TUTKIMUSTULOKSET.....	23
4.1	Vastaajien taustatiedot.....	23
4.2	Katoanalyysi.....	24
4.3	Lapsiperheiden hyvinvointi.....	25
4.4	Lasten hyvinvointi.....	30
4.5	Perhe-elämä.....	32
4.6	Palvelut Siilisetin alueella	35
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	39
5.1	Lapsiperheiden hyvinvointi.....	39
5.2	Lasten hyvinvointi.....	41
5.3	Arjen ja perhe-elämän kokemukset.....	42
5.4	Palvelut Siilisetin alueella	43
6	POHDINTA	45
	LÄHTEET	49
	LIITTEET.....	52

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Siilisetin varhaiskasvatuspalvelut. Siiliset kattaa yhteiset terveyst- ja sosiaalipalvelut Siilinjärvellä, Maaningalla ja Nilsiässä. Siilisetin alueella asuu noin 31 000 asukasta, joista Siilinjärvellä 21 000, Maaningalla 3855 ja Nilsiässä 6500 asukasta. Siilisetin myötä esimerkiksi lasten päivähoito voidaan järjestää oman kunnan ulkopuolella. Ideaa vietin eteenpäin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Toimeksiantajan mukaan lapsiperheiden hyvinvoinnin tutkimisesta olisi hyötyä. Yhdessä päätimme opinnäytetyön keskeiset alueet, joita ovat lapsiperheiden hyvinvointi, perhe-elämä sekä palvelut. Siiliset aloitti toimintansa keväällä 2010, joten tieto ja tutkimustulokset, joita opinnäytetyöni sisältää on ajankohtaista sekä tärkeää.

Opinnäytetyön teoreettisena viitekehyksenä toimii Allardin hyvinvointiteoria sekä Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Tutkimuksessa on otettu mukaan myös kontekstuaalisen kasvun malli, joka on kehitelty ekologisen teorian pohjalta. Tutkimuksen teorioihin liittyvät hyvin perheiden hyvinvointi ja sen tarkastelu, sillä perheen hyvinvoinnilla on tärkeä osuus lapsen kasvuun ja kehitykseen. Lapsiperheiden hyvinvointia tutkitaan pääasiassa hyvinvoinnin, perhe-elämän sekä palvelujen mukaan.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada selville millaisia eroja on kuntien välillä. Tarkoituksena on myös saada mahdollisimman realistinen kuva perheiden tilanteesta sekä huomioida asioita, jotka nousevat esille ja tarvitsevat erityistä tarkastelua. Lisäksi tavoitteenani on huomioida asioita, joita perhe itse pitää tärkeinä ja korostaa omassa elämässään. Myös asiat liittyen päiväkotiin ja palvelujen saatavuuteen on osa tutkimuksen tavoitteita. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää millaisia toiveita ja kokemuksia perheillä on, sekä selvittää lapsen aseman ja hyvinvoinnin kautta merkityksiä lapsen kasvussa ja kehityksessä.

2 TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS SEKÄ KESKEISET KÄSITTEET

Hyvinvointi on monialainen käsite, jonka jokainen yksilö ymmärtää omalla tavallaan. Jollekin hyvinvointi voi merkitä terveyttä, hyvää oloa sekä työtä, toiselle taas se tarkoittaa ystäviä ja toimeentuloa. Hyvinvointia tarkastellessa useimmiten puhutaan jonkin negatiivisen tai huonojen asioiden puutteena. (Terve fiilinki, parempi meininki 2006.) Hyvinvointia voidaan tarkastella myös hyvinvointipolitiikan näkökulmasta. Hyvinvointipolitiikka sisältää erilaisia osa-alueita, joita ovat työ, toimeentulo, asuminen, terveys, sairauksien hoito, koulutus, kulttuuri, ympäristö, ravinto ja kulutus, huolenpito, hoiva ja toimintakyky. (Lehto, Kananaja, kokko & Taipale 2001, 32–33.)

Hyvinvointia voidaan tutkia erilaisten asioiden pohjalta. Hyvinvointi käsittää moninaisia muuttujia, joita ovat muun muassa elinolot, toimeentulo, terveys, sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen sekä onnellisuus. Viimevuosikymmeninä suomalaislasten hyvinvoinnin on havaittu parantuneen. Toisaalta voidaan todeta myös erilaisten pahoinvointien yleistyneen niin lapsilla kuin lapsiperheillä. (Lapsiperheiden hyvinvointi 2009.)

2.1 Perheen määritelmä

Tilastokeskuksen mukaan lapsiperheeksi määritellään perhe, johon kuuluu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi (Väestörekisteri 2010). Vuoden 2009 lopussa Suomessa oli 1 450 000 perhettä. Perheiden määrä on kasvanut 6 100 perheellä vuodesta 2008. Eri-tyyppisiin perheisiin kuului 76 prosenttia väestöstä eli 4 060 000 henkilöä. Väestöstä yksin asuvia henkilöitä oli 1 026 000. Suomalaisista perheistä kaksi kolmasosaa oli naimisissa olevia perheitä. Avoparien perheitä oli 21 % ja yhden vanhemman perheitä 12 %. Saman sukupuolen rekisteröityjen parien perheitä oli 1 396. (Väestörekisteri 2010.)

Lapsen saaminen sekä perheen perustaminen ovat useimmille ihmisille suuri käännekohta elämässä. Perheen perustaminen sekä vanhemmuuteen liittyvät asiat ovat elämää monipuolistava ja täydentävä asia, mutta toisaalta myös haastava osa elämää. Ihminen kasvaa vanhemmaksi lapsen syntyessä ja kasvaessa. Jokapäiväiseen elämään kuuluvat vanhemmuuden ilot ja murheet. Näissä arkisissa asioissa muodostuu lapsen ja vanhemman vastavuoroinen suhde, joka on tärkeä osa molempien osapuolten hyvinvointia. Lapsen ja vanhemman yhteiset ilot auttavat jaksamaan arjessa, mutta toisaalta myös riitatilanteet kuormittavat jaksamista. Lapsiperheissä erimielisyyksiä ei voi välttää ja sovinnon hetket koetaan arvokkaina. (Lammi-Taskula, Karvonen & Ahlström (toim.) 2009, 61.)

Perhe on yhteiskunnassa keskeinen instituutio, se on tärkeä ja keskeinen sosiaalinen ryhmä. Lapsuus on aina sidoksissa perheeseen, sillä vanhempia sekä perhettä koskevat elämäntapahtumat vaikuttavat keskeisesti lapseen. Perheen määrittelemisen ei ole enää yksinkertaista. Jokaisella on oma käsityksensä siitä kuka kuuluu hänen perheeseensä. (Karling, Ojanen, Síven, Vihunen & Vilen 2008, 22–23.)

Perhe voidaan määritellä myös kulttuurin mukaan. Länsimaisissa valtioissa tyypillinen perheen merkki on yksiavioisuus, kun taas jossain maissa miehellä voi olla useampiakin vaimo. Perhe käsite on muuttunut ajankuluessa, aikaisemmin perheeseen on laskettu kuuluvan kaikki saman katon alla asuvat ihmiset eli vanhemmat, lapset, isovanhemmat ja palvelijat. (Asen 1995, 11–12.)

2.2 Lapsiperheiden hyvinvointi

Lapsiperheiden koettuun hyvinvointiin liittyy tasapainoisuus. Tämä tarkoittaa tunnetta siitä, että aikaa ja voimaa riittää sopivasti elämän eri osa-alueille. Perhe-elämän hyvinvointiin vaikuttavat keskeisenä osana työnjako ja tyytyväisyys kuten myös vanhemmuuden tuomat ilot ja murheet. Haasteiksi hyvinvointiin voidaan liittää lapsen hankinta ja siihen liittyvä lapsettomuus. Myös lapsiperheiden tulot ja varallisuus ovat osa hyvinvointia. (Lapsiperheiden hyvinvointi 2009.)

Ihmisen elämässä tärkeitä hyvinvoinnin osatekijöitä ovat työ ja perhe. Esimerkiksi ansiotyö merkitsee perheelle toimeentuloa, mielekästä toimintaa, itsensä toteuttamista ja sosiaalisia suhteita. Perhe-elämän ytimessä toimivat hyvinvointia tuottavat ja ylläpitävät tunne- ja hoivasuhteet. Ansiotyö ja perhe-elämä vaativat kumpikin osakseen aikaa sekä fyysisiä ja henkisiä voimavaroja. Hyvinvointia pohtiessa työn ja perheen yhteensovittaminen voi olla riski. Lapsiperheissä enemmistö vanhemmista on ansiotyössä ja työttömyys ei ole niin yleistä. Perheillä on pohdittavana riittävätkö tulot perheen elättämiseen sekä heikentääkö vai vahvistaako vanhemmuus asemaa työmarkkinoilla. (Lammi-Taskula, Karvonen & Ahlström (toim.) 2009, 39.)

Perheissä, joissa on eri-ikäisiä lapsia, perheen arki on erilaista, joka peilautuu lasten ja vanhempien suhteeseen. Esimerkiksi lapsen ikävaiheisiin liittyvien kehityksellisten muutosten ohella lasten ja heidän vanhempiensa toisiinsa liittämät odotukset, tunteet ja mielialat vaihtelevat tilanteesta toiseen. Tällaisiin asioihin vaikuttavat myös keskeisesti vanhempien parisuhde sekä erilaiset kokemukset päiväkodin, koulun ja työelämän arjesta. (Lammi-Taskula, Karvonen & Ahlström (toim.) 2009, 61.)

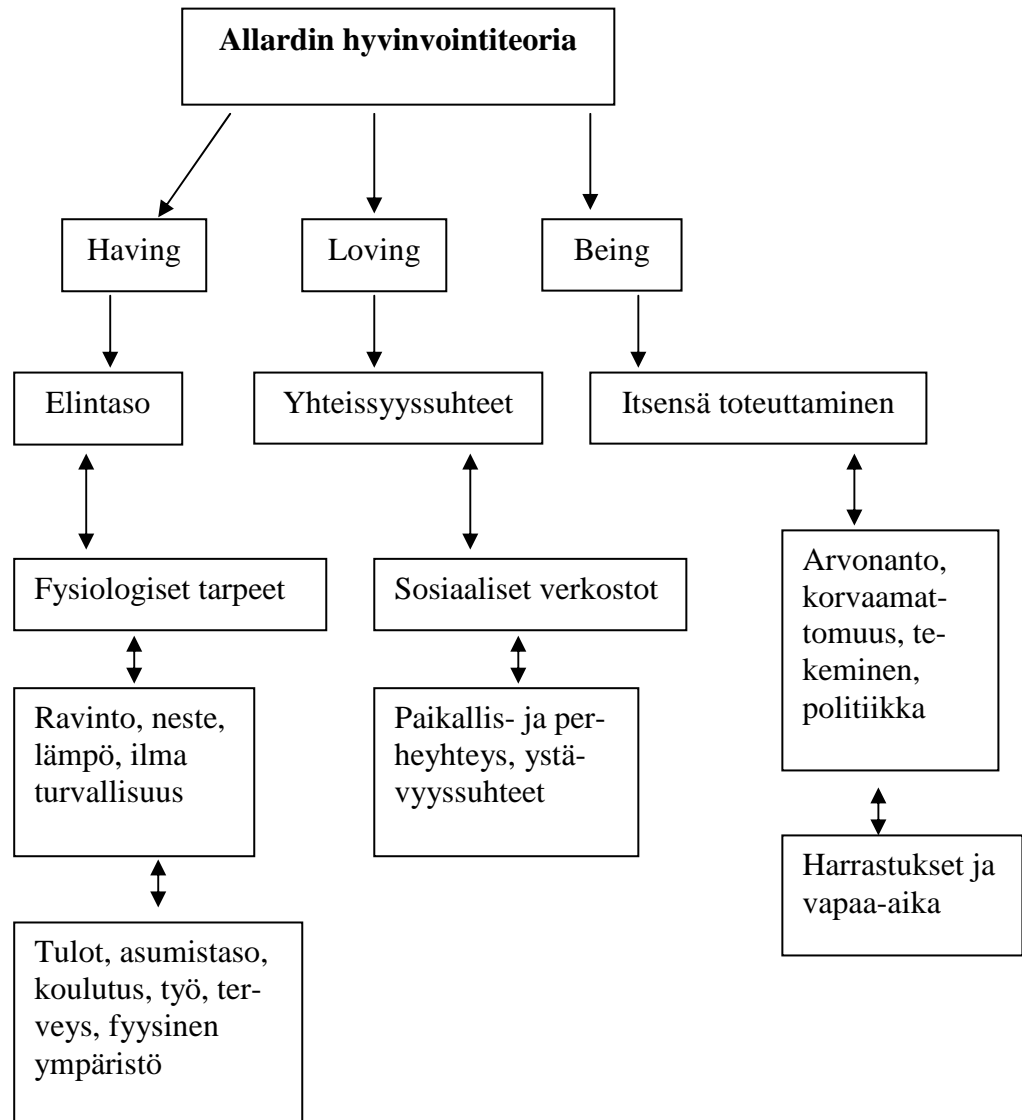
Myös päivähoidolla on suuri merkitys lapsen ja perheen hyvinvointiin. Päivähoito kuuluu yleisiin sosiaalipalveluihin ja sen nähdään olevan laajin kunnallinen sosiaalipalvelu sen henkilöstömäärän ja kustannusten suhteen. Päivähoito palvelee kaikkia alle kouluikäisiä lapsia ja heidän perheitään. Se on jokaisen alle kouluikäisen lapsen subjektiivinen oikeus riippumatta esimerkiksi kunnan taloudellisista varoista. (Lehto, Kananoja, Kokko & Taipale 2001, 128.)

Päivähoidon tulee tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä suotuisa kasvuympäristö. Päivähoidon tulee ottaa huomioon lapsen lähtökohdat. Päivähoidon tehtävänä on edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä. Tehtäviin kuuluu myös esteettisen, älyllisen, eettisen ja uskonnollisen kasvatuksen tukeminen. (Karling, Ojanen, Síven, Vihunen & Vilen 2008, 40.)

Päivähoidolla ja päiväkodin sekä kodin yhteistyöllä on suuri merkitys perheen päivittäiseen hyvinvointiin sekä arkeen. Päivähoidon henkilökunnalla ja vanhemmilla on tärkeää saada aikaan hyvä vuorovaikutus, jonka pohjalta yhteistyö saadaan sujumaan. Vanhemmat ovat pääasiassa vastuussa lapsen kasvattamisesta ja päivähoito tukee kotikasvatusta. (Koivunen 2009, 153.) Päivähoito tarjoaa vanhemmille tukea asioissa, joihin he kokevat tarvitsevänsä apua. Asiat voivat olla esimerkiksi vanhempien uupumus, epävarmuus tai tietämättömyys vanhempana tai perheen arjenhallinta. (Koivunen 2009, 177.)

2.3 Allardin hyvinvointiteoria

Erik Allard kehitti 1970-luvulla hyvinvointiteorian, jossa hän tuo esille hyvinvoinnin merkityksen monien eri sisältöjen puolesta, ei pelkästään käsitellen esimerkiksi yksinomaan aineellisia resursseja (kuvio 1). Allard kehitti hyvinvoinnille kolme alaluokkaa, joita ovat Having, joka viittaa elintasaan; Loving, joka tarkoittaa yhteisyyssuhteita sekä Being, joka on vieraantumisen lähtökohta. Allard korostaa myös hyvinvoinnin tutkimista objektiivisen hyvinvoinnin lisäksi subjektiivisella hyvinvoinnilla, onnellisuuden kokemusten sekä tyytymättömyyden ilmaisujen mukaan. (Allard 1976, 9-10.)

KUVIO 1. Hyvinvointiteoria Allardin (1976) mukaan

Allardin teorian ensimmäinen alaluokka kuvaa elintasoja, johon kuuluvat ihmisen fysiologiset tarpeet. Tällaisia tarpeita ovat muun muassa ravinnon, nesteen, lämmön, ilman sekä yleisen turvallisuuden tarpeet. Fysiologisesti ajatellen tällaiset ilmaukset ovat melko epämääräisiä, esimerkiksi ravinnon tarve voidaan määrittellä moneen eri erikoistarpeeseen, joita voivat olla muun muassa proteiini, kalkki, suola tai sokeri. Fysiologisista tarpeista puhuttaessa nostetaan useimmiten esiin tarpeiden tyydyttäminen omien voimavarojen avulla. (Allard 1976, 39.)

Elintason osatekijät ilmaisevat juuri sen mitä kaikki ihmiset tarvitsevat. Elintason arvot ovat perustavia hyvinvoinnissa ja varsinkin monissa kolmannen maailman maissa vallitseva köyhyys vaikuttaa vahvasti. Alhainen elintaso muun muassa vaikuttaa ihmisen koko käyttäytymiseen sekä sosiaaliseen yhteisöön. Esimerkiksi kuoleman vaarassa olevat ihmiset unohtavat muut tarpeensa ja pystyvät kestäämään suuriakin puutteita ja selviytymään hengissä. (Allard 1976, 39–42.)

Hyvinvointiteorian toinen alataso kuvaa ihmisen yhteisyyssuhteita. Se tarkoittaa ihmisen sosiaalisia tarpeita, joissa ilmaistaan toisistaan pitäminen sekä välittäminen. Allardin teorian mukaan jokaisella yksilöllä on solidaarisuuden sekä toveruuden tarve tai tarve kuulua ylipäänsä jäsenenä sosiaaliseen verkostoon. Siinä ilmaistaan toisistaan pitäminen ja välittäminen. Tässä osoitetaan, että ihmisellä on rakkauden ja hellien suhteiden tarve. Teoria siis korostaa, että rakkaus merkitsee samaa asiaa kuin seksuaalisuus, joka luetaan fysiologisiin tarpeisiin. Hyvinvointianalyysissä tulee ottaa huomioon niin rakkauden antava kuin myös saava puoli. Yhteisyydestä voidaan puhua kun suhteet ovat symmetrisiä ja sisältävät rakkauden ilmauksia sekä huolenpitoa. (Allard 1976, 42–43.)

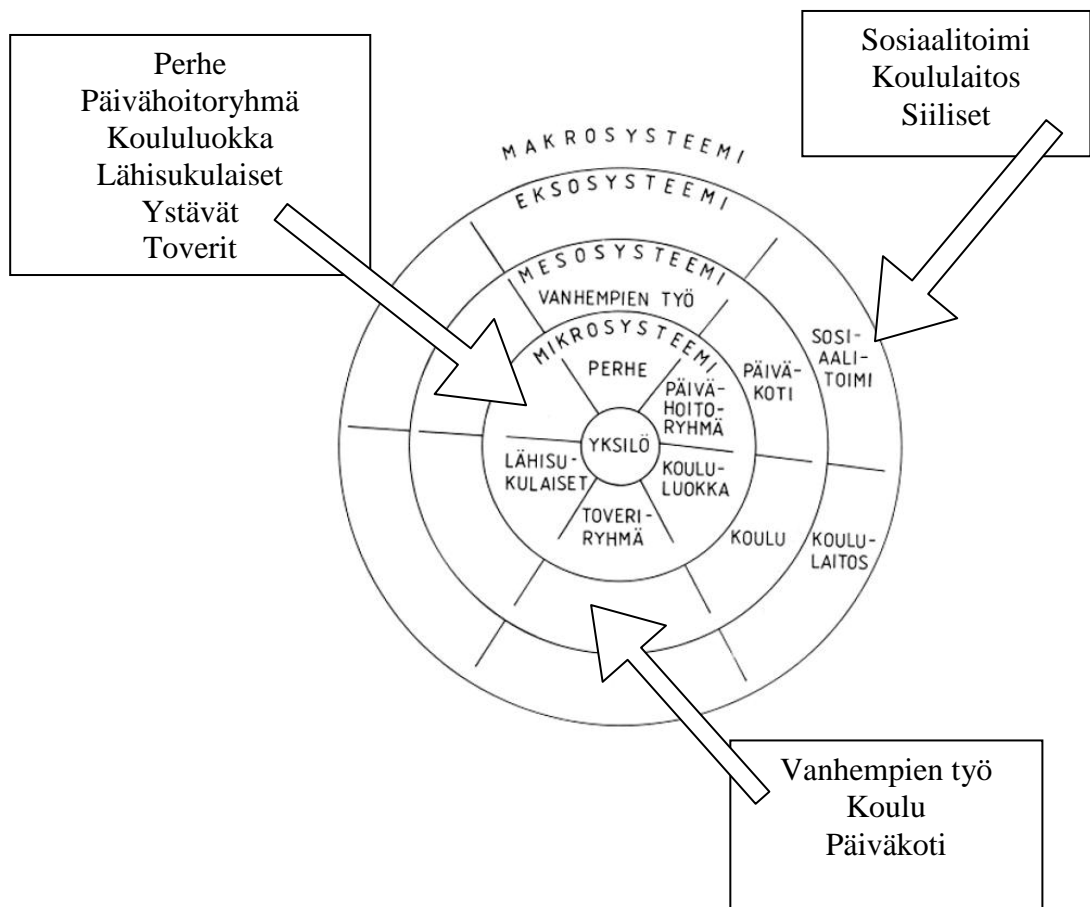
Yhteisyys on Allardin hyvinvointiteorian mukaan tärkeä resurssi, joka auttaa yksilöä itseään toteuttamaan muita arvoja. Yhteisyyden puutteesta voisi koitua yksilölle suoria seurauksia. Nämä voivat olla esimerkiksi neurooseja tai psykooseja. Yksilöä on saatettu syrjiä tai hän on jäänyt yhteisöllisyyden ulkopuolelle. (Allard 1976, 43–44.)

Hyvinvointiteorian kolmas taso kuvaa itsensä toteuttamista, jossa korostetaan vahvasti tekemisen merkitystä sekä omia vahvuuksia ja saavutuksia. Jokapäiväisessä elämässä viitataan usein ihmisiin, jotka eivät ole saaneet tai voineet kehittää piileviä sisäisiä mahdollisuuksiaan. Itsensä toteuttamista puhutaan useimmiten positiivisena arvona, jota pidetään hyvinvoinnin tärkeänä osatekijänä. Itsensä toteuttamista ei voida täsmentää tai operationalisoida mittaamalla yksilön saavutuksia tai maallisia tekoja. (Allard 1976, 46.)

Itsensä toteuttamisen vastakohtana voidaan pitää vieraantumista. Vieraantumista voi esiintyä esimerkiksi silloin kun inhimillisiä suhteita arvioidaan vain hyödyn kannalta, ihmisiä vain työvoimana tai kuluttajina. Itsensä toteuttamiseen liittyy oleellisina osana korvattavuus, korvaamattomuus sekä arvonanto. Korvaamattomuutta voidaan nähdä esimerkiksi monissa yhteyksissä joita ovat perhe sekä ystäväpiiri. Hyvinvoinnin osatekijänä arvonanto viittaa yksilölliseen kunniaan sekä kunnioitukseen. (Allard 1976, 46–48.)

2.4 Bronfenbrennerin ekologinen teoria

Tässä tutkimuksessa tutkin lapsiperheiden ja varsinkin lasten hyvinvointia Bronfenbrennerin ekologisen teorian avulla (kuvio 2). Bronfenbrennerin ekologinen teoria kasvun ja kehityksen viitekehyksenä on tuonut varhaiskasvatukselle uutta näkökulmaa sekä laajempaa työtettä. Teoria tarkastelee lapsen kehitysprosessia aina yhteydessä siihen ympäristöön jossa se tapahtuu. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 10.)

KUVIO 2. Bronfenbrennerin ekologinen teoria (Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus – Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittämisestä 2008)

Ekologinen teoria on saanut vaikutteita muun muassa sosiologiasta, psykologiasta, biologiasta, yhteiskuntatieteistä sekä antropologiasta. Teorian mukaan kasvatuksen päämääränä on saavuttaa tasapaino yksilön sekä ympäristön systeemien kesken. Tasapainon puuttuminen ilmenee lapsen ongelmina. Toisaalta teorian mukaan lapsessa havaittava ongelma tai käyttäytymishäiriö ei ole vain lapsen ongelma, vaan myös merkki yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksen toimimattomuudesta. (Hujala ym. 1998, 10–11.)

Tutkimuksessa nostetaan esille lapsen asema ja kehitys muun muassa vanhemmuuden, palvelujen ja perhe-elämän kannalta. Bronfenbrennerin ekologinen teoria käsittää neljä eri tasoa, jotka ovat mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemi. Mikrosysteemi kuvaa eri toimintojen, roolien ja henkilöiden välisten suhteiden kokonaisuutta, jonka yksilö

kokee tietyssä konkreettisessa, fyysiset, aineelliset piirteet sisältävässä ympäristössä. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 208.) Mikrosysteemi siis kuvaa kehittyvän lapsen ympäristöä, jossa hän on aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Tällaisia mikrosysteemejä on muun muassa lapsen koti, päivähoitopaikka ja toveripiiri. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 208.) Tässä tutkimuksessa mikrosysteemiin kuuluvat muun muassa perhe, päivähoitoryhmä, koululuokka, lähisukulaiset, ystävät ja toverit.

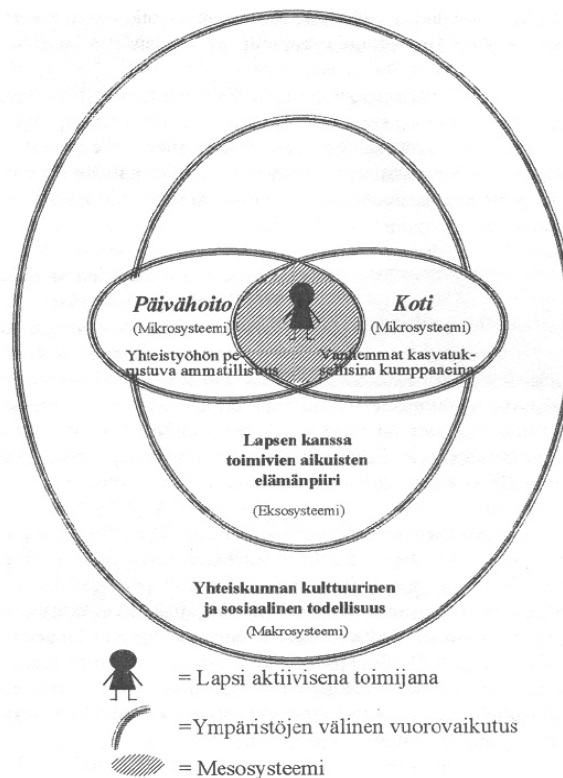
Ekologisen teorian seuraava taso on mesosysteemi, joka käsittää ne yhteydet ja prosessit, jotka toimivat kahden tai useamman sellaisen ympäristön välillä, joihin kehittyvä yksilö osallistuu. Mesosysteemi kuvaa vanhempien työpaikkaa, koulua ja päiväkotia. Tällainen tilanne tapahtuu esimerkiksi lapsen aloittaessa päivähoidon kodin ulkopuolella. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 208–209.)

Kolmantena tasona ekologisessa teoriassa on eksosysteemi, joka käsittää kahden tai useamman ympäristön välisen prosessit tai yhteydet. Näihin ympäristöihin yksilö ei välttämättä ota itse osaa aktiivisesti. Näitä ympäristöjä ovat esimerkiksi sosiaalitoimi, koululaitos ja itse Siiliset. Neljäs taso eli makrosysteemi viittaa niihin yhdenmukaisuuksiin, joita mikro-, meso- ja eksosysteemien muodoissa ja sisällöissä on tai voisi olla yhdenmukaisuuksien taustalla oleviin uskomusjärjestelmiin ja ideologioihin. Makrosysteemi kuvaa yhteiskuntaa ja siihen liittyviä asioita, kuten esimerkiksi yhteiskunnallista päätöksentekoa, lakia ja normeja. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 208–209).

2.5 Kontekstuaalisen kasvun malli

Ekologisesta teoriasta nousee kasvun kontekstuaalisuuden korostus eli kasvun juurtuminen niihin tilanteisiin, joissa yksilöt toimivat. Yksilön kasvu-ympäristö muodostuu välittömistä ympäristökokemuksista laajentuen koko yhteiskunnalliseen systeemiin, jonka osana yksilö toimii. Kasvatuksessa tämä merkitsee muun muassa sitä, että kasvattajan on kiinnitettävä huomiota myös lapsen kulttuuriseen kontekstiin, pelkkä lapsen keskittyminen ei riitä. Kontekstuaalisuus korostaa kokonaisvaltaista, lapsen arjesta esille nousevaa näkökulmaa lapsen kasvuun, kehitykseen sekä oppimiseen. (Hujala ym. 1998, 12.)

Kontekstuaalisen kasvun mallissa kasvun ja kasvatuksen perusidea on vuorovaikutusprosessi. Se saa muotonsa yksilön käyttäytymisen ja sosiaalisen ympäristön yhteisrakentumisesta sekä niiden jakamattomuudesta (kuvio 3). Lapsen tärkein kasvuympäristö on oma perhe, johon lapsella on pysyvät, syvät ja jatkuvat siteet. Kontekstuaalisen kasvun malli korostaa vanhempien ja lasten välisen vuorovaikutuksen tarkastelussa niitä välillisiä tekijöitä, toisen asteen vaikutuksia jotka heijastuvat perusdyadiin eli lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutussuhteeseen. (Hujala ym. 2007, 21–22).

KUVIO 3. Kontekstuaalisen kasvun malli (Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus – Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittämisestä 2008.)

Ekologiseen teoriaan pohjautuva kontekstuaalisen kasvun malli antaa vankan perustan perheen ja päivähoiton väliselle yhteiselle kasvatusotteelle. Se selkeyttää päivähoiton ja kodin välisen yhteistyön merkityksen. (Hujala ym. 2007, 27). Kontekstuaalisen kasvun näkökulma korostaa vanhempien ja lasten välisen vuorovaikutuksen tarkastelussa välillisiä tekijöitä, jotka heijastuvat perusdyadiin. Tämä niin sanottu informaalinen tukisysteemi eli sukulaiset, naapurit ja tuttavat vaikuttavat siihen kuinka vanhemmat toimivat roolissaan. Päivähoitossa taasen lapselle merkityksellisiä tekijöitä ovat lapset ja lapsiryhmä. Lapset pyrkivät aktiivisesti liittymään, rakentamaan suhteita ja samastumaan vertaisiinsa. (Hujala ym. 1998, 17.)

2.6 Teorioiden yhteenveto

Valitsin opinnäytetyöhön tarkoituksenmukaisesti kaksi hyvin erilaista teoriaa eli Allardin hyvinvointiteorian sekä Bronfenbrennerin ekologisen teorian. Molemmat teoriat voidaan liittää toisiinsa tarkasteltaessa hyvinvointia. Teoriat saavat syvyyttä toisistaan ja antavat näkökulman, jonka mukaan voi tarkastella niin lapsen kuin myös perheen hyvinvointia. Allard jakaa hyvinvoinnin kolmeen eri osa-alueeseen, joita ovat having, loving ja being. Nämä osa-alueet korostavat ihmisen hyvinvointikäsitystä sekä tarpeita. Allard nostaa teoriassaan esille myös rakkauden ja hellyyden tarpeet omana osanaan. Liittämällä vastapainoksi Bronfenbrennerin ekologisen teorian voidaan hyvinvointia pohtia yksilön eli lapsen kehityksen ja kasvun kannalta eri tasojen mukaan. Ekologisen teorian pohjalta tehty kontekstuaalisen kasvun malli kuvastaa muun muassa lapsen ja vanhemman välistä suhdetta, mutta toisaalta myös päiväkodin suhdetta lapsen kasvatukseen yhdessä vanhempien kanssa. Kontekstuaalisen kasvun malli korostaa siis vuorovaikutusta ja sen suhdetta.

Allardin hyvinvointiteoria luo pohjan opinnäytetyön viitekehykselle. Teorialla voi helposti tarkastella perheen hyvinvointia eri osa-alueiden kannalta. Ekologinen teoria sekä kontekstuaalisen kasvun malli tuo lisäarvoa työlle, joka auttaa hahmottamaan hyvinvoinnin kannalta muun muassa perheen, päiväkodin sekä sosiaalitoimen vaikutavuutta lapsen kasvuun. Allard käsittelee teoriassaan monenlaisia asioita liittyen muun muassa fysiologisiin tarpeisiin, sosiaalisuuteen sekä itsensä toteuttamiseen.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimus tehtiin keväällä 2010. Kyselyyn osallistui neljän päiväkodin vanhemmat Siilisetin alueella. Päiväkodit toteuttivat kyselyn joko antamalla vastaajien eli vanhempien vastata päiväkodilla paikanpäällä tai viemällä kysely kotiin. Vastaajat saivat tiedon tutkimuksesta esittelykirjeessä (liite 1). Tutkimus tehtiin määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena, jossa mahdollisimman suuri vastausmäärä tuo luotettavuutta tutkimukselle. Tutkimuksen vastausmäärä oli yhteensä 101 kappaletta.

Aluksi suunnittelin kyselylomakkeen, jossa toin esille niin teorioihin, tutkimusongelmaan sekä tavoitteisiin liittyviä asioita, jotka olivat tutkimuksen kannalta tärkeimpiä (liite 2). Kyselylomakkeella selvitettiin aluksi taustatietoja, jonka jälkeen kysymykset etenivät loogisessa järjestyksessä liittyen hyvinvointiin ja sen kokemiseen, perhe-elämään sekä palveluihin.

Tutkimuksessa selvitettiin millaisia eroja on kuntien välillä hyvinvoinnin suhteen sekä millainen on lapsiperheiden tilanne Siilisetin alueella, mitkä asiat siihen vaikuttavat ja kuinka perheiden hyvinvointia voisi parantaa. Tutkimuksessa vastasin kysymyksiin, millainen on lapsiperheiden tila tällä hetkellä Siilisetin alueella, kuinka hyvinvointia tulisi parantaa sekä kuinka perheen hyvinvointi vaikuttaa lapsen kehitykseen ja kasvuun.

3.1 Kohderyhmän valinta ja tiedonkeruumenetelmä

Tutkimukseni kohderyhmäksi valikoituivat lapsiperheet. Tutkimuksessa tarkastellaan heidän omaa kokemusta perheen hyvinvoinnista. Lapsiperheiden hyvinvointi vaikuttaa niin perheen lapsiin kuin aikuisiinkin. Siksi sen huomioiminen ja tutkiminen on tärkeää. Hyvinvointia tutkittaessa voidaan keskittyä erilaisiin indikaattoreihin, joita ovat muun muassa hyvinvointi ja lapsiperhe.

Tutkimuksessa käytettiin survey-tyyppistä kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, joka on tilastollinen tutkimusmenetelmä. Kvantitatiivisella tutkimuksella selvitetään lukumääriin ja prosentteihin liittyviä kysymyksiä sekä asioiden välisiä riippuvuuksia (Heikkilä 2002, 76). Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta (Heikkilä 2002, 16). Tähän kyselytutkimukseen saatiin yhteensä 101 vastausta. Tutkimus tehtiin strukturoidulla kyselylomakkeella. Tutkimuksen aineiston olen käsitellyt SPSS ohjelmalla, joka on suunniteltu kvantitatiivisen aineiston analysointiin (Metsämuuronen 2000, 3.)

Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä eroaa kvantitatiiviseen tutkimukseen muun muassa niin, että se auttaa ymmärtämään tutkimuskohdetta. Näin pystytään selittämään käyttäytymisen ja päätösten syitä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkittavat seulotaan sattumanvaraisesti ja keskitytään pieneen määrään tutkittavia. (Heikkilä 2002, 16) Tämä tutkimus olisi voitu tehdä myös kvalitatiivisesti, jolloin se olisi voitu toteuttaa esimerkiksi haastatteleamalla vanhempia tai päiväkodin henkilökuntaa. Näin ollen olisi saatu suppea vastausmäärä. Myös tutkimuksen toteutus- ja analysointimenetelmät olisivat olleet erilaiset.

3.2 Kyselylomakkeen laadinta

Laadin kyselylomakkeen tutkimuksen kannalta tärkeiden asioiden pohjalta. Lomakkeen tekeminen alkaa aina tiedontarpeen selvittämisellä, jolloin esille nousevat keskeiset asiat (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1995, 129). Kyselylomaketta ei laadita sattumanvaraisesti, vaan se on tarkkaan harkittu ja jäsenelty kokonaisuus. Tiedontarpeen määrittämisen jälkeen huomioidaan se kenelle kyselylomake suunnataan. (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1995, 129–130.) Tässä tutkimuksessa kyselylomake suunnattiin lasten vanhemmille.

Suunnittelin ja toteutin tutkimuksen kyselylomakkeen pohtimalla ensin suuremmat luokat, jotka ovat tutkimuksen kannalta tärkeimpiä. Aluksi kyselylomakkeella on taustatiedot, joiden mukaan määritellään muun muassa vastaajan asuinkunta, sukupuoli, perhetyyppi sekä ammattiryhmä. Tämän jälkeen lomakkeella on kysymyksiä liittyen tutkimuksen pääpainoalueeseen eli hyvinvointiin, perhe-elämään ja palveluihin. Kyselylomake sisältää sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä.

Ensiksi testasin kyselylomakkeen omilla luokkakavereilla, jonka jälkeen vanhemmat pääsivät vastaamaan kyselyyn. Lomakkeen testaamiseen riittää noin 5–10 henkeä sillä pääasia on, että lomakkeen testaajat pyrkivät selvittämään kysymysten ja ohjeistuksen selkeyden sekä yksiselitteisyyden. Myös vastausvaihtoehtojen sisällöllisen toimivuuden, lomakkeen vastaamisen raskauden sekä vastaamiseen kuluvan ajan arviointi kuuluvat testaamiseen. Testaajien on myös pohdittava onko jotakin olennaista jäänyt kysymättä tai sisältääkö kyselylomake turhia kysymyksiä. (Heikkilä 2002, 61.) Opiskelijatovereiden kommenttien pohjalta korjasin lomaketta.

3.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen pätevyyttä voidaan määritellä kahdella käsitteellä, joita ovat validiteetti ja reabiliteetti. Nämä muodostavat yhdessä mittarin kokonaisluotettavuuden. Luotettavuutta voi alentaa erilaiset virheet, joita syntyy aineistoa hankkiessa. Tällaisia virheitä voivat olla muun muassa käsittelyvirheet, mittausvirheet, peitto- ja katovirheet sekä otantavirheet. (Heikkilä 2002, 185.) Tutkimuksessa mahdollisia luotettavuuden alentavuutta on voinut aiheuttaa esimerkiksi erilaiset näppäilyvirheet, joita on saattanut sattua SPSS ohjelmaan tietoja syöttäessä. Myös vastaajien käsiala on saattanut olla epäselvää ja vaikeaselkoista, jolloin olen saattanut myös ymmärtää jonkin vastauksen eri tavalla kuin vastaaja on sen itse tarkoittanut.

Luotettavuuteen vaikuttaa myös tämän tutkimuksen osalta se, että vastaajaa ei voida tunnistaa erinäisten tunnistetietojen avulla. Vastaukset voidaan eritellä, mutta vastaajaa ei voida tunnistaa koska lomakkeissa ei ollut tunnistetietoja, vastaajat vastasivat lomakkeille nimettöminä. Tutkijana olin paikalla vain Maaningan päiväkotit Mesikassa sekä päiväkotit Pikkusiilissä Siilinjärvellä, joten on mahdotonta yhdistää vastaajia saatuihin vastauksiin. Osa vastaajista vastasi päiväkodilla paikanpäällä ja osa vei lomakkeen kotiin täytettäväksi.

Tutkimuksen validiteetti kuvaa sitä missä määrin on onnistuttu mittaamaan juuri sitä mitä on ollut tarkoitus mitata (Heikkilä 2002, 186). Tutkimuksessa pääpainona oli lapsiperheiden hyvinvointi sekä heidän oma kokemuksensa siitä. Kyselytutkimuksissa mittaamiseen ja sen onnistumiseen vaikuttaa ensisijaisesti se, kuinka onnistuneita kysymykset ovat. Myös tutkimusongelmaan saatu vastaus vaikuttaa oleellisesti tutkimuksen onnistumiseen. Validius liittyy aina sovellusalueen teoriaan ja sen käsitteisiin. Sisäinen validius tarkoittaa sitä, vastaavatko mittaukset tutkimuksen teoriassa esitetyistä käsitteistä. Ulkoinen validius merkitsee tutkimuksessa sitä, kuinka myös muut tutkijat tulkitsevat kyseiset tutkimukset samalla tavoin. (Heikkilä 2002, 186.)

Mittauksen reliabiliteetti kuvaa kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen sisäinen reliabiliteetti voidaan mitata tutkimalla samaa tilastoyksikköä useampaan kertaan. (Heikkilä 2002, 187.) Tutkimuksessa kysyttiin samoja asioita useaan kertaan eri kysymysten kautta, jolloin luotettavuutta pystyi mittaamaan. Muun muassa erilaisien ihmissuhteiden, kuten esimerkiksi isovanhempien ja sukulaisten, sekä erilaisten palvelujen vaikuttavuutta kysyttiin useammassa kysymyksessä eri tavalla. Tutkimuksessa ulkoinen reliabiliteetti kuvaa sitä, että mittaukset ovat toistettavissa myös muissa tutkimuksissa. Alhainen reliabiliteetti alentaa myös mittarin validiteettia, mutta reliabiliteetti on riippumaton validiudesta. (Heikkilä 2002, 187.)

Tutkijana luotin yhteistyökumppaneihin, jotka toimittivat valmiiksi täytetyt kyselylomakkeet minulle. Tiedän, että hekään eivät tiedä tai tunnistaisi vastaajia lomakkeista. Olin ohjeistanut yhteistyökumppanini etukäteen opastamaan vanhemmat vastaamaan kyselyyn ja toin esille esittelykirjeessä tutkimuksen luotettavuuden sekä sen, että olen tutkijana ainut joka pääsee käsiksi lomakkeisiin.

Luotettavuuteen vaikuttavat oleellisena osana myös eettisyys ja tutkijan oikea asenne. Tutkimusta tehdessä on noudatettava tutkimusetiikkaa. Tutkija on vastuussa tutkimuksensa virheistä, puutteista sekä tuottamastaan tutkimustiedosta. Tutkimukseen osallistuvilta henkilöiltä on pyydettävä tutkimuslupa ja tuotava esille tutkimuksen luottamuksellisuus. (Vilka 2007, 101.) Tässä tutkimuksessa eettisyyttä kuvaa se, että vastaajia eli vanhempia ei voida tunnistaa vastauksien perusteella. Tutkimuksessa kunnioitettiin jokaista vastausta riippumatta esimerkiksi vastaajan sukupuolesta tai taustoista. Tutkijan asenne oli koko tutkimuksen ajan kohdallaan, eikä ristiriitoja muun muassa vastauksissa tullut. Tutkijana otin huomioon sekä negatiivisen, että positiivisen palautteen rakentavana.

3.4 Toimeksiantaja ja yhteistyökumppanit

Saadessani toimeksiantajalta idean tutkia lapsiperheitä ja heidän hyvinvointiaan, aloin pohtia kuinka tutkimus tultaisiin toteuttamaan. Heti alussa olin varma, että toteutan tutkimuksen kvantitatiivisesti. Kyselylomakkeen laadinta kiehtoi minua, koska halusin päästä tutkimaan numeerisia arvoja ja niiden pohjalta saatavia taulukoita. Selvittämällä mahdollisia toimeksiantajia ja kyselyyn vastaajia, otin yhteyttä päiväkoteihin. Tiesin, että aihe olisi ajankohtainen ja kiinnostaisi monia. Ensiksi otin yhteydenottoja eri päiväkoteihin Siilinjärvellä ja Maaningalla, jonka jälkeen otin yhteyttä myös Siilisetin varhaiskasvatuspalveluiden johtajaan.

Sain muutamia yhteydenottoja eri päiväkodeista ja sana tutkimuksesta lähti liikkeelle nopeasti. Päädyin tekemään opinnäytetyön Siilisetille, sillä ajattelin sen olevan tärkeä toimeksiantaja. Päätin hyödyntää myös muita yhteydenottoja joita sain päiväkodeilla. Otin heidät myös mukaan tutkimukseen. Päädyimme toimeksiantajan kanssa toteuttamaan kyselyn suoraan lapsiperheille, jotta tutkimuksessa tulisi esille lapsiperheiden näkemykset, kokemukset sekä odotukset.

Tutkimukseen osallistui yhden päiväkodin vanhemmat Maaningalta ja Nilsiästä. Siilinjärveltä mukana oli kahden päiväkodin vanhemmat, sillä aluksi en saanut riittävästi vastauksia. Kysely suunnattiin lasten vanhemmille ja he saivat vastata siihen joko päiväkodilla tai kotona. Siiliset-toiminta alkoi vuoden 2010 alusta ja se kattaa yhteiset sosiaali- ja terveystoimet Siilinjärven, Maaningan ja Nilsiän alueella. Tutkimuksessa Siilinjärveltä oli mukana Leppäkaarten päiväkotit sekä päiväkotit Pikkusiili. Maaningalta osallistui päiväkotit Mesikka ja Nilsiästä päiväkotit Siniseppo. Päiväkodit valikoituivat tutkimukseen heidän oman mielenkiinnon kautta, sillä jokaisesta päiväkodista sain yhteydenoton liittyen tutkimukseen ja sen toteuttamiseen. Yhteensä vastauksia tuli 101. Siilinjärvellä on toiminnassa tällä hetkellä 13 päiväkotia, Maaningalla yksi ja Nilsiässä kolme päiväkotia.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimukseen osallistui yhteensä 101 vastaajaa ja suurin osa vastaajista oli Siilinjärveltä. Vastaajista yli puolet oli naisia ja ikäjakauma oli 24 ikävuodesta 49 vuoteen. Suurin osa vastaajista koostui työntekijä-ammattiryhmästä. Opiskelijoita ja yrittäjiä oli vain muutama vastaajista. Perhetyypeistä eniten oli ydinperheitä ja lapsia perheissä oli keskimäärin kaksi. Suurimmassa perheessä oli yhdeksän lasta.

Vastaajat tunsivat oman hyvinvoinnin, puolison- sekä lasten hyvinvoinnin pääosin hyvänä. Perheen kokemaan hyvinvointiin vaikuttavat vastaajien mukaan arkiset asiat, joita ovat muun muassa päivärytmi, arki ja sen sujuminen, ulkoilu, ruokailu sekä yhdessäolo. Arjen sujuvuus nähtiin pääosin melko hyvänä. Vastaajat tunsivat myös erilaisten palvelujen vaikuttavan, esimerkiksi päivähoito ja terveystalvelut nähtiin tärkeinä. Osallisuus palvelujen suunnitteluun nähtiin kuitenkin melko huonona sekä noin puolet vastaajista uskoi hyvin palvelujen saatavuuden paranemiseen.

4.1 Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastanneista perheistä yli puolet oli ydinperheitä (76,2 %). Yksinhuoltajaperheitä oli 12,9 %, uusperheitä 7,9 % ja 3 % vastaajista kuului johonkin muuhun ryhmään, kuten esimerkiksi sijaisperheeksi. Vastaajien perheissä 44 % oli kaksi lasta, kolmilapsisia perheitä oli 20 %, yksi sekä nelilapsisia perheitä oli 16 %. Suurimmassa perheessä oli yhdeksän lasta.

Vastaajista 88 % oli naisia ja 12 % miehiä. Kyselyyn vastanneista vanhemmista suurin osa oli Siilinjärveltä. Tähän on vaikuttanut se, että kyselyyn osallistui kaksi päiväkotia Siilinjärveltä, koska se on asukasluvultaan suurin kunta verrattuna Maaninkaan ja Nilsiään. Vastaajien keski-ikä oli 35,2 vuotta. Nuorin vastaaja oli 24-vuotias ja vanhin 49-vuotias. Ammattiryhmiltään suurin edustajajoukko kertyi työntekijöistä, joita vastaajista oli yli puolet eli 56 %. Vastaajista 14 % kuului ylempiin toimihenkilöihin, kotiäitejä ja –isiä oli 7 % sekä opiskelijoita 6 %.

4.2 Katoanalyysi

Tutkimuksiin ei yleensä saada vastauksia kaikilta tutkittavilta. Tämä johtuu muun muassa siitä, että kaikkia vastaajia ei välttämättä tavoiteta, jotkut eivät esimerkiksi sairauden takia halua vastata tai osa kieltäytyy muuten vain vastaamasta kyselyyn. Tutkimuksiin osallistuminen on vapaaehtoista, eikä ihmisiä voida velvoittaa vastaamaan, mikäli he eivät sitä halua. (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1995, 139.) Tässä tutkimuksessa on vaikea määritellä kuinka suuri osa vastaajista eli vanhemmista on jättänyt vastaamatta, koska lomakkeita ei oltu numeroitu, eikä ne sisältäneet tunnistetietoja. Toisaalta voidaan todeta, että vastauksia ei saatu heti alkuun riittävästi, vaan mukaan oli otettava yksi päivä koti lisää, jotta saimme vastauksia noin 100 kappaletta.

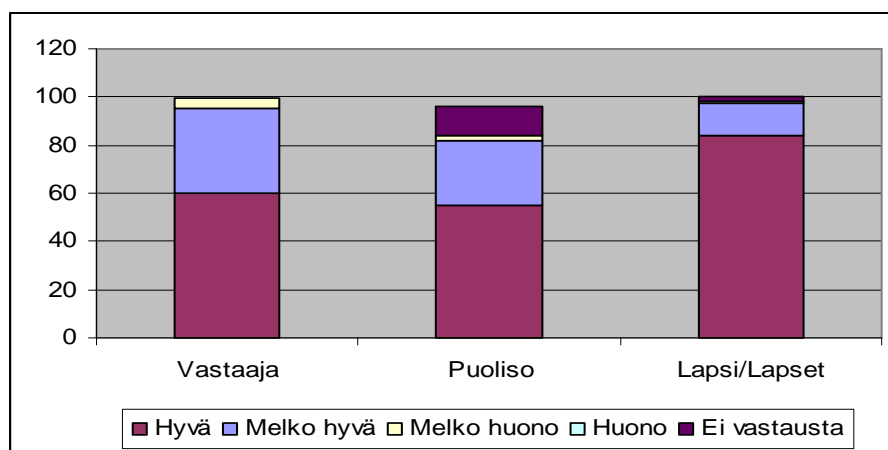
Tutkimuksen katoon vaikuttavat oleellisena osana muun muassa itse aihe sekä aiheen kiinnostavuus. Katoon vaikuttaa myös kysymysten muotoilu sekä niiden helppolukuisuus. Lomakkeista on tehtävä ymmärrettäviä kokonaisuuksia ja vastaajien tulee todella ymmärtää mitä tutkija haluaa tutkia ja mihin hän etsii vastausta (Alkula, Pöntinen & Ylöstalo 1995, 139–140.) Tutkimuksessa pyrin luomaan lomakkeen mahdollisimman loogiseksi kokonaisuudeksi jakamalla aihealueet selkeiksi kokonaisuuksiksi. Tein lomakkeen kysymykset mahdollisimman helppolukuisiksi ja ymmärrettäviksi.

Tutkimukseen osallistumiseen vaikutti se, oliko vanhemmalla aikaa jäädä vastaamaan kyselyyn. Tiedän, että aihe kiinnosti monia, sillä muutama vanhempi harmitteli muun muassa liian kiireellistä aikataulua vaikka kiinnostusta vastaamiseen olisikin ollut. He saivat vastata kyselyihin kotona. Osalle vanhemmista annettiin suoraan mahdollisuus vastata kyselyyn kotona, koska he ilmoittivat, etteivät ennätä osallistua kyselyyn paikn päällä. Leppäkaarten päiväkodissa kaikille vanhemmille jaettiin kyselyt suoraan kotiin tutkimuksen kiireisen aikataulun vuoksi. Kaikki vanhemmat eivät kuitenkaan vastanneet kyselyyn. Lomakkeen täyttämiseen arvioitiin kuluvan aikaa noin 15–20 minuuttia.

Tutkimuksen olisi voinut toteuttaa jakamalla kaikki kyselylomakkeet suoraan kaikille kotiin. Oletin, että saan paremman vastausprosentin kun lomaketta ei tarvitsisi kuljettaa kotiin, jonne se saattaa monella helposti unohtua. Oletin, että mikäli vanhemmat vastaavat kyselyyn paikanpäällä, saan enemmän vastauksia, mutta ongelmaksi muodostui kuitenkin vanhempien kiire ja väsymys. Kyselystä oli kuitenkin informoitu jo etukäteen, joten vanhemmat olisivat voineet varata aikaa vastaamiseen sekä valmistautumiseen. Lomakkeita palautui sopivasti heiltä, jotka olivat sen kotona täyttäneet.

4.3 Lapsiperheiden hyvinvointi

Tutkin lapsiperheiden hyvinvointia perheen kokeman hyvinvoinnin mukaan sekä vastaajan, puolison ja lasten hyvinvoinnin kautta. Vastausten mukaan vastaaja arvioi oman hyvinvointinsa 59 % hyvänä ja 36 % melko hyvänä. Puolison hyvinvointi määriteltiin 55 % hyvänä ja 27 % melko hyvänä. 12 % vastaajista ei osannut määrittellä puolisonsa hyvinvointia. Tämä saattoi johtua siitä, että vastaaja oli yksinhuoltaja tai puolison hyvinvointia ei ollut tarvinnut aikaisemmin määrittellä. Lasten hyvinvointi koettiin 84 % hyvänä ja 13 % melko hyvänä (kuvio 4).

KUVIO 4 Vastaajan, puolison ja lasten hyvinvointi. (n=101)

Ristiintaulukoin vastaajan, puolison ja lapsien hyvinvoinnin vaikuttavuutta perhetyypin kannalta. Ristiintaulukoinnilla selvitetään kahden luokitellun muuttujan välistä suhdetta toisiinsa. Muuttujat esitetään samassa taulukossa niin, että toinen asettuu sarakkeille ja toinen riveille. Ristiintaulukointi tehdään SPSS ohjelmalla (Heikkilä 2002, 210). Ristiintaulukossa asiat eivät ole riippuvaisia toisistaan, jos p on alle 2. Ristiintaulukoinnin perusteella perhetyypillä ei ole riippuvuutta minkään näiden ryhmien kokemaan hyvinvointiin ($p=0,882$, $p= 0,012$ ja $p= 0,333$). Tarkastelusta jätettiin jokaisesta ristiintaulukoinnista ulkopuolelle ”en osaa sanoa” sarake, koska vastauksien vähyksien mukaan sillä ei ollut merkitystä tulokseen.

Ristiintaulukoin myös kunnan ja sukupuolen vaikuttavuutta vastaajan, puolison ja lasten hyvinvoinnin kokemiseen. Kunnalla ei ole merkitystä hyvinvoinnin kokemiseen. (Vastaajan hyvinvointi $p= 0,227$, puolison hyvinvointi $p= 0,388$, lasten hyvinvointi $p=0,389$). Tarkasteltaessa vastaajan sukupuolen vaikuttavuutta vastaajan hyvinvointiin ei muuttujien välillä ole riippuvuutta ($p= 0,714$). Naisvastaajista hyvinvoinnin kokivat melko hyvänä 35,2 % ja hyvänä 60,2 %. Miehet kokivat hyvinvointinsa 41,7 % melko hyvänä ja 58,3 % hyvänä. Riippuvuutta ei ole myöskään havaittavissa puolison tai lasten hyvinvoinnissa (puoliso $p= 0,117$ ja lapset $p= 0,007$). Naiset arvioivat puolison hyvinvoinnin 67,5 % hyvänä ja miehet 50 %. Naiset arvioivat lasten hyvinvoinnin 90,9 % hyvänä ja miehet 89,4 %.

Seuraavaksi tutkin kuinka riittävä ja monipuolinen ravinto, hyvät elinolosuhteet, riittävä uni, fyysinen kunto, terveys, terveelliset elämäntavat, yleinen elämänlaatu, ystävät ja läheiset, sukulaiset sekä naapurit vaikuttavat perheen kokemaan hyvinvointiin. Vaihtoehtoista koettiin erittäin paljon vaikuttavina uni, fyysinen kunto sekä terveys. Vastaajat arvioivat, että ravinto, elinolosuhteet, terveelliset elämäntavat, yleinen elämänlaatu, ystävät ja läheiset sekä sukulaiset vaikuttavat paljon perheen kokemaan hyvinvointiin. Naapureiden ajateltiin vaikuttavan jonkun verran.

Kysymys jatkui käsittelemällä palveluihin ja varallisuuteen liittyviin asioihin, joita olivat päivähoito, palvelut yleensä, kohtuullinen tulotaso, varallisuus, koulutus, työllisyys sekä asumismuoto. Vastaajat arvioivat työllisyyden vaikuttavan erittäin paljon heidän hyvinvointiinsa. Päivähoito, palvelut, tulotaso, varallisuus ja asumistason ajateltiin vaikuttavan paljon. Vastaajat tunsivat koulutuksen vaikuttavat jonkin verran.

Perheen hyvinvointia käsittelevän kysymyksen viimeiset asiat koskivat lähinnä tunne-elämää sekä vapaa-aikaa. Nämä asiat olivat tunteiden ilmaisu, onnellisuus, harrastukset, vanhempien parisuhde sekä itsensä toteuttaminen. Onnellisuus, harrastukset ja vanhempien parisuhde tunnettiin vaikuttavan erittäin paljon. Tunteet, harrastukset ja itsensä toteuttaminen vaikutti paljon. (liite 3)

Vastaajat arvioivat avoimesti asioita, jotka liittyivät perheen päivittäiseen hyvinvointiin (taulukko 1). Vastaajat arvioivat, että kiire ja kiireettömyys vaikuttavat. Myös arkiset asiat nähtiin tärkeinä, kuten tunnelma, ruoka, sujuva arki, yhdessäolo, ulkoilu, säännöllinen päivärytmi, rutiinit ja lepo. Palvelut korostuivat myös vastauksissa sekä talous ja toimeentulo. Vastaajat arvioivat myös vanhemmuuden tärkeyttä, jaksamista ja työn vaikuttavuutta. Lisäksi vastauksissa korostuivat ihmissuhteet sekä tunteet; ymmärtäminen, jokaisen oma rauha, yhteenkuuluvuuden tunne, lämmin henki sekä vuorovaikutuksellisuus. Vastauksissa mainittiin myös terveys, sairastaminen ja kotiin liittyvät asiat.

TAULUKKO 1. Asiat, jotka vaikuttavat perheen päivittäiseen hyvinvointiin

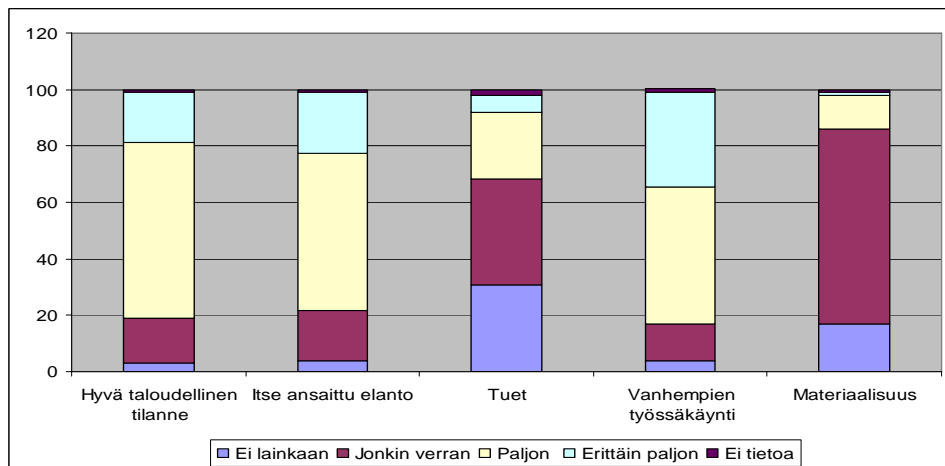
Kiire	Kiireettömyys
Arkiset asiat	Tunnelma, ruoka, yhteiset ruokailut, sujuva arki, yhdessäolo ja tekeminen, tarpeista huolehtiminen, ulkoilu, säännöllinen päivärhythmi, riittävä uni, rutiinit, löhöileminen, perheessä ei käytetä alkoholia, lasten yhteinen leikkiminen, ravinto, lepo, liikunta, perhe, säännöllinen ja turvallinen arki, kuunteleminen, puhuminen, turvallinen ympäristö, perusturvallisuus, pelaaminen, harrastukset, iltaleikit ja sadut, yhteinen aika
Palvelut	Heikot palvelut, yhteinen koulu, koulu, palvelujen toimivuus, päivähoido, pitkät välimatkat
Vanhemmuus	Vanhempien oma jaksaminen, vanhempien yhteistyö, toinen vanhemmista aina kotona, työ, pitkät työmatkat
Talous, toimeentulo	Hyvä taloudellinen tilanne, toimeentulo, raha, tuet
Ihmissuhteet, tunteet	Toinen toisensa ymmärtäminen, jokaisen oma aika/rauha, pieni syyliaika päivittäin, keskustelut ja jutustelut, yhteenkuuluvuuden tunne, lämmin henki, lasta rakastetaan ja kunnioitetaan. Hänet otetaan huomioon, ”Kun asiat ovat hyvin, hyvä mieli jokaisella”, läheisyys, läsnäolo, hali, rakkaus, sopu, lämpö, onnellisuus, jaksaminen, toisesta välittäminen, vuorovaikutellisuus, yhteen hiileen puhaltaminen, yhteenkuuluvuus, yhteisöllisyyden puute, lasten kaverit
Sairastaminen, terveys	Terveys, terveelliset elämäntavat
Koti	Oma koti, kodin ilmapiiri, asuminen

Vastaajat arvioivat asioita, jotka kuormittavat sekä vähentävät perheen hyvinvointia (taulukko 2). Vastaajat arvioivat, että sairaudet, sairastaminen ja terveys vähentävät hyvinvointia. Vastauksissa nousi pinnalle myös suhteet; yhteisöllisyyden puute, ristiriidat, sosiaalinen tuki sekä lasten riitely. Aika ja ajanpuute nähtiin myös suurena kuormittavana tekijänä. Vastaajat tunsivat, että perheen hyvinvointia vähentää tiukka taloudellinen tilanne, velat, työelämän haasteet, työnvaativuus, vuorotyön tuomat ongelmat sekä pitkät työpäivät ja matkat. Myös arkeen ja asumiseen liittyvät asiat nähtiin kuormittavina, joita olivat muun muassa liian pieni asunto, asioiden sujumattomuus, rutiineista poikkeaminen sekä työn- ja vapaa-ajan yhtensovittaminen. Vastauksissa korostuivat tunteet sekä voimavarat ja siihen liittyvä riittämättömyys, huolet, stressi, väsymys, vähäinen uni sekä vanhempien väsymys.

TAULUKKO 2. Asiat, jotka kuormittavat perheen hyvinvointia

Sairastaminen, terveys	Pahoinvointi, lasten olo, läheisten vanheneminen /sairastaminen, terveydentila, sairaudet, sairastelu
Palvelut ja kulkeminen	Heikot palvelut, turhat palaverit/neuvottelut, Siiliset -> esikouluaisa, palvelujen toimimattomuus, vähäinen tuki lapsiperheille, pitkät välimatkat, kulkeminen
Ihmissuhteet, tunteet ja voimavarat	Yhteisöllisyyden puute, ristiriidat, jotkut vaikeat sukulaisuussuhteet, riidat, puutteellinen tukiverkosto, sosiaalinen tuki, avioero, lasten riitely, riittämättömyys, huolet (terveys, raha-asiat), ikävät asiat, sisäiset ristiriidat, stressi, väsymys, henkisten voimavarojen kuormittuminen, vähäinen uni, vanhempien väsymys
Aika	Ajan puute, ajanjakaminen, vähäinen vapaa-aika, vähäinen yhteinen aika, aikaiset lähdöt, vanhempien yhteisen ajanpuute
Työ ja talous	Puolison työtaakka yrittäjänä, työelämän haasteet ja perhe-elämän yhteensovittaminen, kolmivuorotyö, työnvaativuus, liiallinen työnteko, vuorotyön tuomat ongelmat, ylityöt, epäsäännöllinen työaika, vanhempien vuorotyö, työkiireet ja -stressi, yrittäjäyys, työttömyys, pitkät työpäivät ja matkat, opiskelu, tiukka taloudellinen tilanne, puolison lomautus, toimeentulo, varallisuus, rahanpuute, velat, taloudelliset huolet
Arki ja asuminen	Kiire, asioiden sujumattomuus, kotityöt, ei apua arjessa, asioiden kasaantuminen, kotitöiden kasaantuminen, rutiineista poikkeaminen, apua arkeen saa harvoin, työn ja vapaa-ajan sovittaminen, alkoholi, vanhempien ilta-menot, asumisjärjestelyt, liian pieni asunto

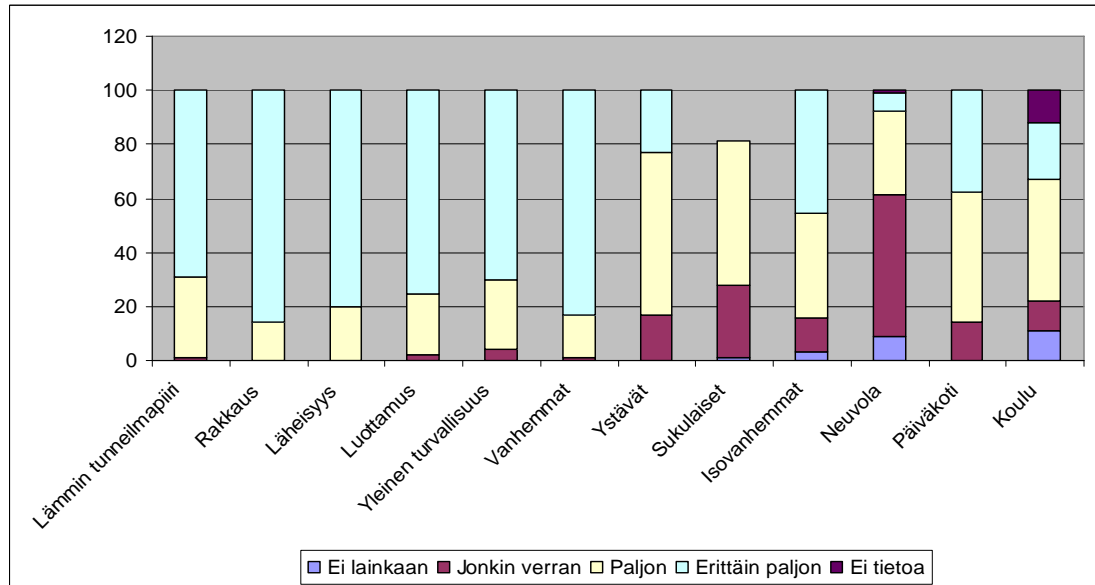
Seuraavana tutkimuksessa tarkasteltiin taloudellisten asioiden vaikuttavuutta perheen hyvinvointiin. Kysymyksessä otettiin esille hyvä taloudellinen tilanne, itse ansaittu elanto, tuet, vanhempien työssäkäynti ja materiaalisuus. Vastaajat arvioivat hyvän taloudellisen tilanteen, itse ansaitun elannon ja vanhempien työssäkäynnin vaikuttavan paljon. Tukien vaikuttavuus nähtiin 37,6 % jonkin verran sekä 30,7 % ei lainkaan vaikuttavan. Materiaalisuus vaikuttaa vastaajien mielestä jonkin verran (kuvio 5)

KUVIO 5. Asiat, jotka vaikuttavat perheen hyvinvointiin (n=101)

4.4 Lasten hyvinvointi

Kysymys numero kolme käsitteli asioita, jotka vaikuttavat vastaajan mielestä positiivisesti lapsen hyvinvointiin. Asiat olivat lämmin tunneilmapiiri, rakkaus, läheisyys, luottamus, yleinen turvallisuus, vanhemmat, ystävät, sukulaiset, isovanhemmat, neuvola, päiväkotij ja koulu. Vastaajat tunsivat erittäin paljon lapsen hyvinvointiin vaikuttavan lämmin tunneilmapiiri, rakkaus, läheisyys, luottamus, yleinen turvallisuus, vanhemmat sekä isovanhemmat. Ystävät, sukulaiset, päiväkotij sekä koulu nähtiin vaikuttavan paljon. Vastaajat arvioivat neuvolan vaikuttavan jonkin verran. (kuvio 6)

KUVIO 6. Asiat, jotka vaikuttavat lapsen hyvinvointiin positiivisesti

Seuraavaksi käsiteltiin asioita, joita vastaaja näki vaikuttavan lapsen hyvinvointiin negatiivisesti (taulukko 3). Vastaajat nostivat pinnalle riitelyn, erilaiset palvelut, kiireen ja stressin. Vastaajien mukaan myös arkiset asiat vaikuttavat, joita olivat esimerkiksi arjen sujumattomuus, päivärytmin puuttuminen, vanhempien poissaolo, virikkeet ja arkielämän tuomat paineet. Myös ihmissuhteilla nähtiin olevan vaikutusta, esimerkiksi sukulaiset, huonotuulisuus sekä yksinäisyys vaikuttavat. Negatiivisuutta aiheutti myös työhön liittyvät asiat, asuminen ja erilaiset puutteet, muun muassa ymmärryksen puute, huomion puute sekä sosiaalisen verkon puute.

TAULUKKO 3. Asiat, jotka vaikuttavat lapsen hyvinvointiin negatiivisesti

Riitely	Riitely, ristiriidat, erimielisyydet, jännitteet
Palvelut	Palvelut Siiliset, esikoulu koulumenestys
Epävarmuus	Vaihtuvat olosuhteet turvattomuus, pelottavat kokemukset, ”jos sattuu jotakin”
Kiire, Stressi	
Päivähoito, päiväkotit	Huono päivähoito, isot ryhmäkoot, pitkät päivähoitopäivät
Levon puute, väsymys	Ajanpuute, vanhempien väsymys
Kiusaaminen	Kaverit eivät ole ystävällisiä, huonot kaverit
Sairastelu/sairaudet, terveys	Lääkeriippuvuus
Arkiset asiat	Asioiden sujumattomuus, päivärytmin puuttuminen, vanhempien poissaolo, virikkeet, arkielämän tuomat paineet, avioero, väkivaltaiset tv-ohjelmat, viihde, pelit
Ihmissuhteet	Sukulaiset, läheisten ihmisten negatiivisuus, ihmissuhteet, huonotuulisuus, yksinäisyys
Työ, talous	vuorotyö
Asuminen	Huonot kotiolot, välimatkat/kulkeminen
Puutteet	Ymmärryksen puute yhteisöllisyyden puute, huomion puute, sosiaalisen verkon puute

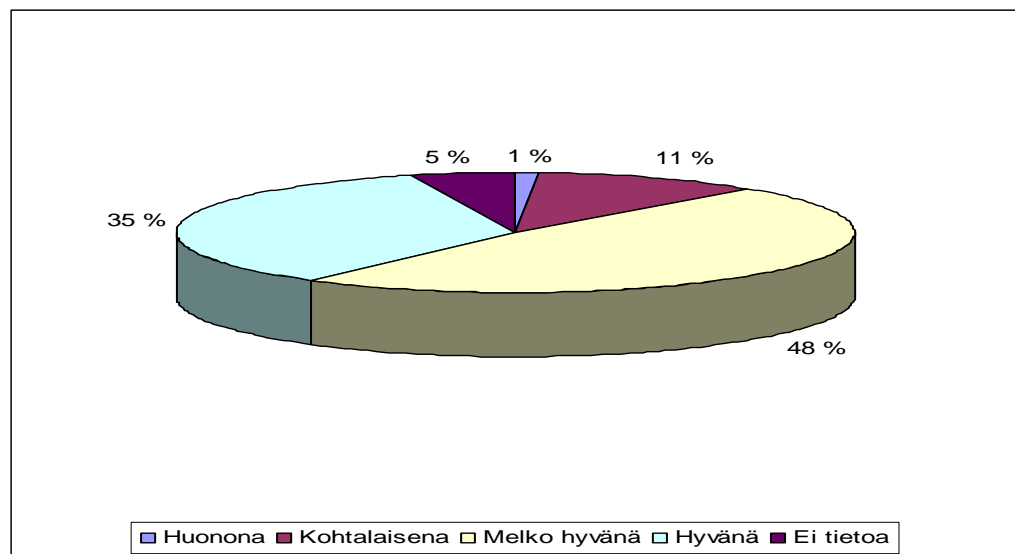
4.5 Perhe-elämä

Tutkin lapsiperheiden perhe-elämää selvittämällä millaista perheen elämä on vapaa-ajalla ja arkena. Tutkimuksessa huomioitiin perheen jäsenten harrastuksia, toimeentuloa, varallisuutta sekä perheen etuuksia. Suomen lainsäädännön mukaan huoltajia on tuettava heidän kasvatustehtävässään. Näitä lakeja ovat muun muassa lastensuojelulaki sekä laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta. Yhteiskunta tarjoaa perheille palveluita ja etuuksia, joita ovat tulonsiirrot sekä sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut. Suoraa taloudellista tukea perheille tarjotaan muun muassa äitiysavustuksen-, adoptiotuen-, lapsilisien, asumisen tukemisen-, toimeentulotuen sekä elatustuen avulla.

(Vilén ym. 2006, 76–77.) Lakien lisäksi perheen kanssa työskenneltäessä on otettava myös huomioon YK:n määrittelemä lasten oikeuksien julistus. (Brannen & O'Brien 1996, 26.)

Perhe-elämää tutkittaessa huomioidaan myös tulevaisuus eli pyritään selvittämään millaiset odotukset perheellä on tulevaisuutta ajatellen. Perheen arkeen kuuluu huomioida muun muassa perheen perusturvallisuus, kokonaisuus, vanhemmuus, ryhmävalmius, sukupolvien ja sukupuolten selkeät rajat, säännöt ja sopimukset, tavoitteellisuus ja suunnitelmallisuus sekä emotionaalinen lämpö ja tunteiden ilmaisun mahdollisuus (Perhe, lapset ja nuoret, tukiasema).

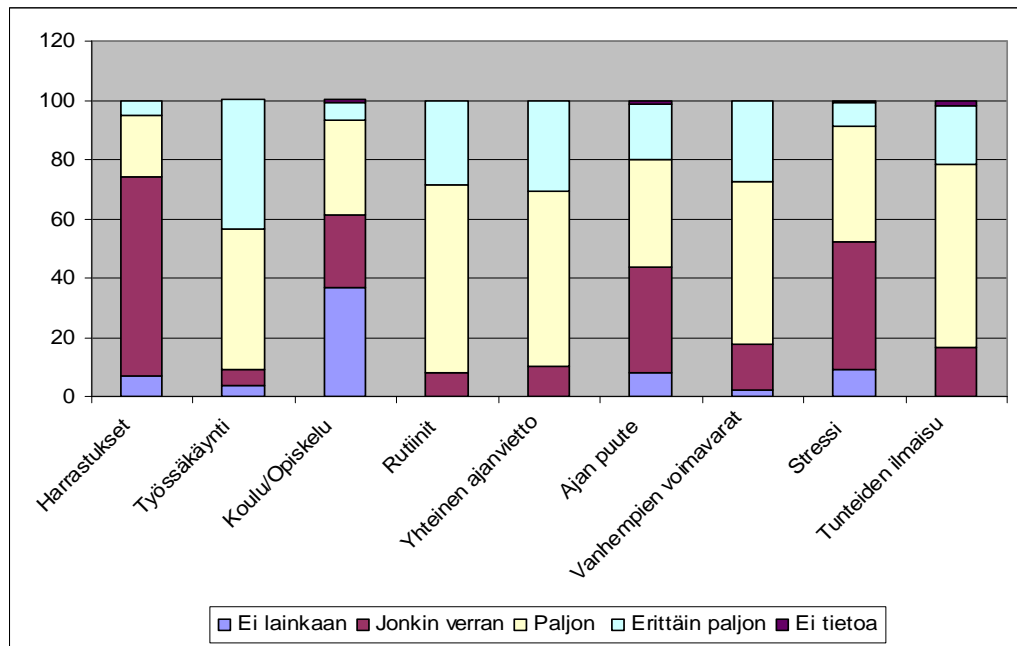
Lapsiperheiden hyvinvointia selvitin heidän omien kokemustensa kautta. Ensimmäiseksi selvitin perheen arjen sujuvuutta. Vastausten mukaan 34,7 % tunsu arjen sujuvuuden hyvänä ja 48,5 % vastaajista tunsu arjen sujuvuuden melko hyvänä (kuvio 7).

KUVIO 7. Perheen arjen sujuvuus (n= 101)

Tutkin vastaajan kunnan sekä arjen sujuvuuden välistä riippuvuutta. Ristiintaulukoinnin perusteella kunnalla ei ole riippuvuutta arjen sujumiseen ($p= 0,333$). Maaninkalaiset kokivat arjen sujuvuuden melko hyvänä 57,1 % ja hyvänä 23,8 %. Siilinjärvellä arjen koettiin sujuvan melko hyvin 51,7 % ja hyvin 36,2 %. Nilsiässä arjen sujuvuus nähtiin 52,9 % hyvänä.

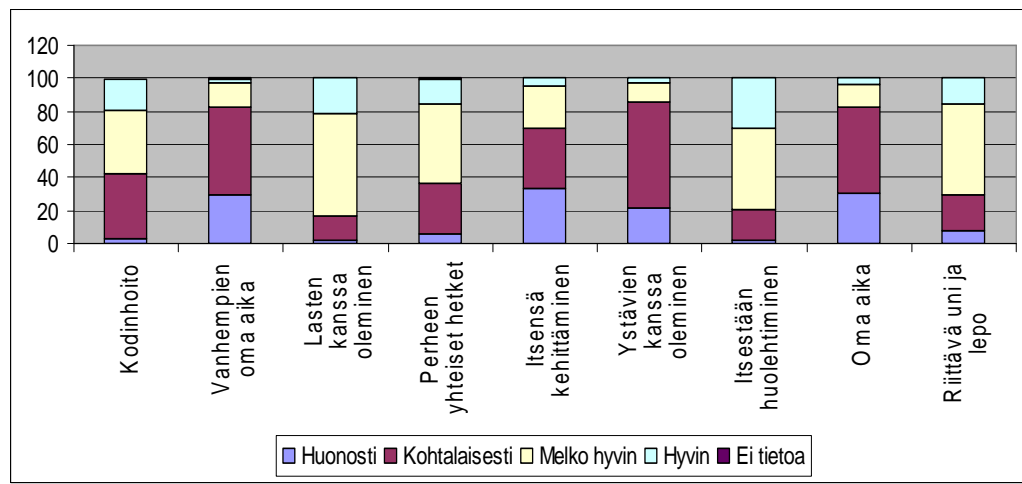
Perheiden arkeen vaikuttavia asioita selvitettiin harrastusten, työssäkäynnin, koulun ja opiskelun, rutiinien, yhteisen ajanvieton, ajan puutteen, vanhempien voimavarojen, stressin ja tunteiden ilmaisuuden pohjalta. Vastaajat kokivat, että paljon perheen arkeen vaikuttaa työssäkäynti, rutiinit, yhteinen ajanvietto, ajanpuute, vanhempien voimavarat sekä tunteiden ilmaisuus. Harrastuksien ja stressin nähtiin vaikuttavan jonkun verran. Vastaajien mukaan koulu sekä opiskelu eivät vaikuta lainkaan perheen arkeen (kuvio 8).

KUVIO 8. Asiain, jotka vaikuttavat perheen arkeen (n=101)

Vastaajat arvioivat tulevaisuuden näkymiä omin sanoin (liite 4). Vastauksissa vastaajat ajattelivat tulevaisuutensa lähinnä valoisana sekä positiivisena tai kohtalaisena ja negatiivisena. Valoisaan ja hyvään tulevaisuuteen vastaajat tunsivat kuuluvan työt ja niiden sujuminen, terveys, lasten kasvaminen ja omatoimisuus sekä rakkaus ja onnellisuus. Kohtalaiseen tulevaisuuteen kuuluu vastaajien mukaan muun muassa koulumenestys ja opiskelumotivaatio, työt, uusi asuinympäristö, lasten kasvaminen sekä arkirutiinien muuttuminen. Negatiivisuuteen liittyvät muun muassa epävarmuus työstä, rahahuolet, turvattomuus sekä koulun aloittaminen.

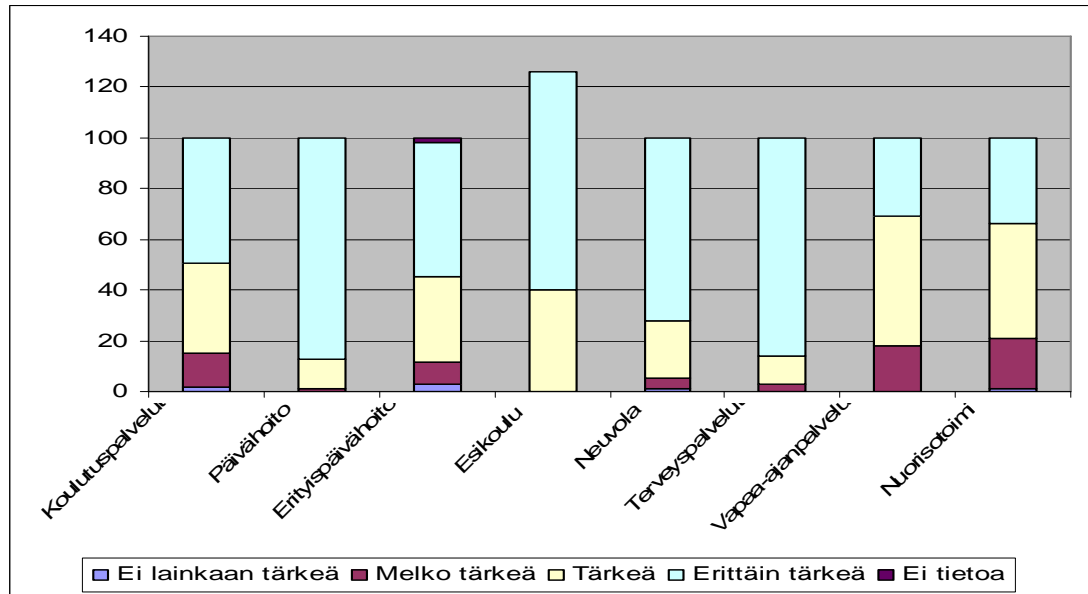
Perheen ajan riittävyyttä tutkin kodinhoiton, vanhempien oman ajan, lasten kanssa olemisen, perheen yhteisien hetkien, itsensä kehittämisen, ystävien kanssa olemisen, itsestään huolehtimisen, oman ajan sekä riittävän unen ja levon kautta. Vastaajat näkivät ajan riittävän melko hyvin lasten kanssa olemiseen, perheen yhteisiin hetkiin itsensä huolehtimiseen sekä uneen ja lepoon. Kohtalaisena ajan riittävyys nähtiin kodinhoitoon, vanhempien omalle ajalle, itsensä kehittämiseen, ystävien kanssa olemiseen sekä omalle ajalle (kuvio 9).

KUVIO 9. Perheen ajan riittävyys elämän eri osa-alueille (n=101)

4.6 Palvelut Siilisetin alueella

Siilisetin alueen palveluita selvitin kysymyksellä kuinka tärkeänä vastaaja näkee palveluiden saatavuuden Siilisetin alueella. Nämä palvelut olivat koulutuspalvelut, päivähoito, erityispäivähoito, esikoulu, neuvola, terveyspalvelut, vapaa-ajan palvelut ja nuorisotoimi. Vastaajien mukaan koulutuspalvelut, päivähoito, erityispäivähoito, esikoulu, neuvola sekä terveyspalvelut ovat erittäin tärkeitä. Tärkeinä vastaajat kokivat vapaa-ajanpalvelut sekä nuorisotoimen (kuvio 10).

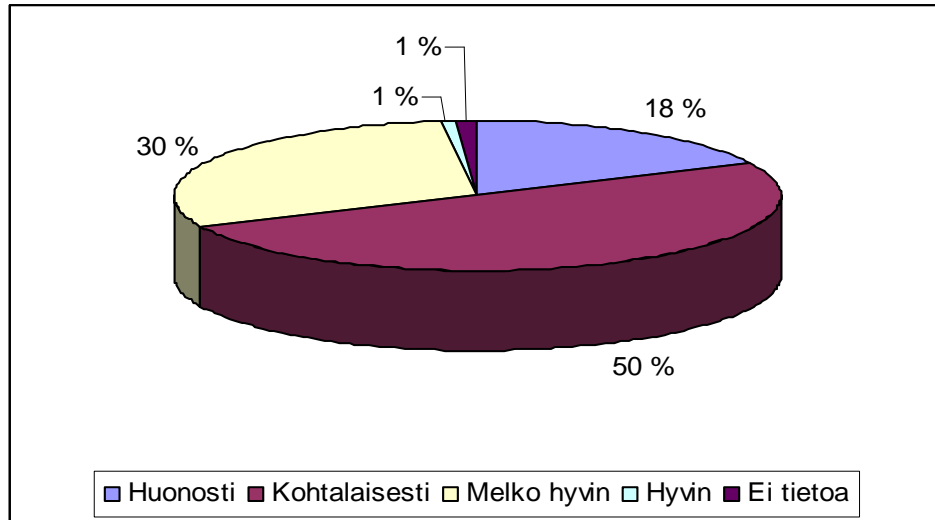
KUVIO 10. Palvelujen saatavuuden tärkeys Siilisetin alueella (n=101)

Vastaajat kaipaavat Siilisetin alueelle seuraavanlaisia palveluja: Päivähoitoon, hoitoon ja kouluun liittyen muun muassa erityislasten auttamista, lisää valinnanvaraa, mahdollisuutta vaikuttaa päivähoiton sisältöön, lisää perhepäivähoitajia, lisää päivähoitopaikkoja, enemmän osaavaa ja koulutettua henkilökuntaa sekä normaalien perheiden kotiapua sekä mahdollinen hoitopaikka koululaisille. Vastaajien mielestä myös perussosiaalipalveluja kaivataan lisää.

Myös neuvola-, koulu-, päivähoito-, terveydenhoito- sekä vammaispalveluja kaivataan lisää. Myös harrastus- ja vapaa-aika mahdollisuudet nousivat esille vastauksissa. Vastaajat toivoivat erilaisia kerhoja, avointa puistotoimintaa, tapahtumia ja halvempia uimahallilippuja. Vastaajat korostivat myös nuorisotoimen tärkeyttä, esimerkiksi erilaisia kahviloita ja ylipäätään tekemistä nuorisolle (liite 5).

Vastaajat olivat tyytyväisiä palveluihin, mutta myös negatiivista ajattelua nousi esille. Vastaajat toivoivat enemmän henkilökohtaisuutta, tavoitettavuutta, asiakaslähtöisyyttä, tasavertaisuutta sekä parempaa huomiointia Maaningalla ja Nilsiässä. Vastaajat kokivat tärkeinä myös muita palveluja, joita olivat Kuopion kriisikeskus, kuntalais-, erityispalvelut, kuten esimerkiksi toiminta- ja puheterapia. Palvelujen saatavuuden paranemiseen vastaajat kokivat, että palveluiden saatavuus paranee 50,5 % kohtalai-

sesti, 29,7 % melko hyvin, 17,8 % huonosti ja 1 % hyvin (kuvio 11). Vastaajat kokivat oman osallisuutensa palvelujen suunnitteluun 60,4 % huonosti, 29,7 % kohtalaisesti ja 8,9 % melko hyvin.

KUVIO 11. Palvelujen saatavuuden paraneminen (n=101)

Ristiintaulukoin kunnan ja palvelujen saatavuuden kokemisen välistä suhdetta. Ristiintaulukoinnin perusteella kunnalla ja palvelujen saatavuuden paranemisella ei ole riippuvuutta keskenään. ($p=0,000$) Maaninkalaiset vastaajat uskovat palvelujen paranemiseen kohtalaisesti 57,1 % ja Siilinjärveläiset 55 %. Nilsiäläiset vastaajat kokevat palvelujen saatavuuden paranemiseen huonosti 52,6 %. Ristiintaulukoinnin perusteella kunnalla ja osallisuudella palvelujen suunnitteluun ei ole riippuvuutta ($p= 0,850$). Maaninkalaisten vastaajien mukaan he ovat päässeet osallisiksi huonosti 57,1 %, Siilinjärveläiset 60 % ja Nilsiäläiset 68,4 %.

Vastaajat pohtivat kuinka lapsiperheitä tulisi huomioida palvelujen saatavuudessa ja niiden kehittämisessä (liite 6). Vastaajat korostivat ihmislähtöisyyttä, kuuntelemista, kyselemistä sekä avoimuutta ja rehellisyyttä. Vastaajien mukaan lasten tarpeiden huomioiminen sekä perheen kokonaisvaltainen hyvinvoinnin tukeminen ja kannustaminen on tärkeää. Päivähoito ja esikoulu nousivat myös esille, vastaajat toivoivat muun muassa suurten ryhmäkokojen- ja odotustuntien poistamista, joustavuutta sekä iltapäiväkerhojen lisäämistä. Myös perusturvallisuus nousi vastauksissa esille sekä käytäntöön panostaminen; palvelujen pysyvyys omassa kunnassa, virastojen aukiolo-

aikojen mukauttaminen sekä matalankynnyksen palvelujen lisäämistä. Vastauksissa nousivat esille myös vapaa-aika, nuoriso sekä terveydenhuolto. Vastaajat kokivat tarvitsevansa lähemmäksi harrastusmahdollisuuksia, nuorisolle enemmän toimintaa sekä terveyskeskuspäivystyksen paranemista.

Vastaajat arvioivat myös mitä hyötyä he odottavat olevan Siilisetistä heidän tarpeilleen (liite 7). Vastaajat korostivat palveluiden säilymistä omalla paikkakunnalla, päivähoitoa; päivähoitopaikan saamista yli kuntarajojen, enemmän valinnanvapautta sekä päivähoitohenkilökunnan koulutusmahdollisuuksien parantamista. Positiivisena vastaajat kokivat muun muassa valinnanvapauden laajentumisen, asianosaavan työvoiman sekä erikoisosaamisalueiden yhdistämisen. Negatiivisesti vastaajat kokivat muun muassa päivähoitomaksut. Vastaajien mukaan seuraavia palveluja tulisi parantaa: terveydenhuolto, sosiaalihuolto, koulu- ja iltapäiväkerhotoiminta sekä vapaa-ajanpalvelut. Vastaajat korostivat turvallisuutta ja ihmisläheisyyttä; asioiden tiedottamista selkeämmin ja ymmärrettävämmin. Päivähoito koettiin myös osittain ongelmallisena. Myös erityispalvelut ja niiden tarve korostuivat (liite 8)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkiessani lapsiperheiden hyvinvointia Siilisetin alueella, asetimme toimeksiantajan kanssa tutkimukselle seuraavanlaiset tavoitteet: huomioida asioita, joita perhe pitää tärkeinä omassa elämässään, kuulla toiveita ja kokemuksia perheiltä sekä selvittää lapsen aseman ja hyvinvoinnin kautta merkityksiä lapsen kasvussa ja kehityksessä.

Lapsiperheiden hyvinvointiin liittyviä asioita poimin Allardin hyvinvointiteoriasta. Lapsen kehitykseen ja kasvuun liittyviä asioita keräsin Bronfenbrennerin ekologisesta teoriasta ja sen pohjalta tehdystä kontekstuaalisen kasvun mallista. Tutkimusongelmina tutkimuksessa oli selvittää millainen on tällä hetkellä lapsiperheiden tila Siilisetin alueella, kuinka hyvinvointia tulisi parantaa sekä kuinka perheen hyvinvointi vaikuttaa lapsen kehitykseen ja kasvuun.

5.1 Lapsiperheiden hyvinvointi

Tarkastelin perheiden hyvinvointia Allardin hyvinvointiteorian mukaan. Tässä tutkimuksessa esille nousivat erilaiset elintason liittyvien asioiden tärkeys, joita olivat muun muassa riittävä ja monipuolinen ravinto, uni, työllisyys, elämäntavat sekä elämänlaatu. Tutkimuksessa nousivat monessa eri asiayhteydessä esille muun muassa talouden ja toimeentulon tärkeys, joka pitää yllä jokapäiväistä perheiden elintasoa.

Kyselyssä vastaajat kokivat monessa asiassa työn ja talouden olevan tärkeitä elementtejä heidän elämässään. Vastaajat kokivat, että vanhempien työssäkäynti, itse ansaittu elanto sekä hyvä taloudellinen tilanne vaikuttavat paljon perheen hyvinvointiin. Materiaalisuuden koettiin vaikuttavan jonkin verran, kun taas tuet koettiin suurimalta osin vaikuttavan jonkin verran tai ei lainkaan. Toisaalta vastauksissa korostui myös työhön ja talouteen liittyen työelämän haasteet ja perhe-elämän yhteensovittaminen, kolmi-vuorotyö, työnvaativuus, liiallinen työnteko, vuorotyön tuomat ongelmat, ylityöt, epä-säännöllinen työaika, työkiireet ja -stressi, työttömyys, pitkät työpäivät ja matkat. Vastauksiin on voinut vaikuttaa voimakkaasti taloudellinen laskukausi.

Talous ja hyvä toimeentulo vaikuttavat oleellisena osana perheiden kokemaan hyvinvointiin, sillä nykypäivänä monet erikoiset asiat saattavat maksaa paljon ja vanhemmilla ei välttämättä ole varaa tarjota lapsilleen erikoisia viihdykkeitä. Vastaajat toivat esille vastauksissaan sitä, kuinka tärkeää olisi järjestää myös ilmaista toimintaa ja toimintapäiviä lapsiperheille. Ilmainen puistotoiminta ja erilaiset alennusliput kylpylään olisivat tarpeellisia monelle perheelle.

Tarkasteltaessa asioita, joita vastaajat tunsivat kuormittavan perheensä hyvinvointia, liittyivät myös oleellisena osana elintasoon ja siihen liittyviin asioihin. Tällaisia asioita olivat muun muassa työ, talous sekä asuminen. Myös arkeen liittyvät kokemukset sekä voimavarat liittyen väsymiseen ja stressiin nähtiin kuormittavina tekijöinä. Yhteisyyssuhteisiin liittyviä kuormittavia asioita olivat muun muassa vaikeat ihmissuhteet, riitely sekä tunteet ja niihin liittyvät huolet.

Allardin hyvinvointiteoria korostaa omana osanaan erilaisia yhteisyyssuhteita, jotka liittyvät toisista välittämiseen ja pitämiseen. Tähän liittyy myös oleellisena osana rakkaus ja hellyys, jota ihminen tarvitsee. Tutkimustuloksissa esille nousivat erilaisten suhteiden tärkeys, muun muassa isovanhempien, sukulaisten ja vanhempien tärkeys osana lapsen elämää. Myös perheen onnellisuus ja sen kokeminen olivat keskeisiä asioita. Vastaajat tunsivat, etteivät naapurit ole kovinkaan tärkeitä heidän elämässään. Päiväkodin ja koulun nähtiin olevan tärkeitä tarkasteltaessa lapsen hyvinvointia, mutta toisaalta näihin liittyvät kiusaamisen ja syrjymisen kokemukset nousivat myös esille. Allardin hyvinvointiteorian mukaan yhteisyyssuhteet voivat olla myös negatiivisia, joka voi kuvastua juuri ryhmän ulkopuolelle jättämisenä sekä kiusaamisena.

Tuloksista näkyy erilaisten tunteiden näyttäminen ja niiden tärkeys omana osanaan, tarkasteltaessa lasten hyvinvointia sekä myös koko perheen kokemaa hyvinvointia. Tuloksissa oli negatiivisia kuin myös positiivisia asioita, jotka liittyivät tunteisiin ja niiden näyttämiseen. Lapsiperheiden tila vaikuttaa olevan hyvällä mallilla tällä hetkellä Siilisetin alueella. Tätä kuvaa muun muassa se, että vastaajat ovat kokeneet niin itsensä, puolisonsa ja lasten hyvinvoinnin pääsääntöisesti hyvänä tai melko hyvänä. Toisaalta vastaajat ovat saattaneet antaa paremman kuvan todellisesta tilanteestaan ja asioita on kaunisteltu.

Lapsiperheet arvostavat tällä hetkellä elintason liittyviä asioita. Myös eri tunnepuoleen liittyviä asioita arvostettiin, joita ovat muun muassa rakkauteen ja hellyyteen liittyvät asiat. Lapsiperheet kokevat arkisten asioiden olevan hyvin tärkeitä ja korostavat myös yhteisen ajan ja tekemisen tärkeyttä.

Vastaajat olivat samalla hyvin tietoisia myös asioista, jotka tarvitsevat parannusta, niin perheen toimivuuden kannalta kuin myös palvelujen tarjonnassa Siilisetin alueella. Vastauksissa korostui osallisuuden tärkeys, sekä myös ihmislähtöisyys ja lapsiperheiden kuuleminen erilaisissa päätöksissä ja uudistuksissa. Lapsiperheet arvostavat omaa arkeaan ja tahtovat sen toimivan pääsääntöisesti omalla painollaan, rutiineja mukailleen. Monet vastaajat ovat sisäistäneet myös ne ongelmat, joita pitäisi parantaa perheessä, esimerkiksi työt ja niiden sujuminen voi aiheuttaa ylimääräistä väsymistä ja stressiä joka heijastuu koko perheen toimintaan.

5.2 Lasten hyvinvointi

Perhe on keskeinen ympäristö, jossa lapsi elää. Bronfenbrennerin ekologinen teoria kuvaa tutkimuksessa sitä kuinka hyvinvoinnin kannalta keskeiset asiat näkyvät lapsessa ja hänen kehityksessään. Lapsen kasvun kontekstuaalisuus puolestaan kuvaa vuorovaikutusprosesseja, joita lapsi kokee muun muassa omassa perheessään sekä päivähoidossa. Tutkimustulosten mukaan vanhemmat pitivät päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä hyvin tärkeänä ja korostivat päiväkotihenkilökunnan ammattitaitoa ja kouluttautumista.

Perheen hyvinvoinnilla on oleellinen osuus myös lapsen kehitykseen, sillä monet ongelmat saattavat heijastua myöhemmässä vaiheessa lapsen elämässä, mikäli kotona kaikki asiat eivät ole olleet hyvin. Perheet korostavat elintason liittyviä asioita ja niiden tärkeyttä, joka tuo turvaa lapselle ja hänen kasvulleen. Vanhemmat pitävät tärkeinä työssäkäyntiä ja turvattua taloutta, joka puolestaan tuo turvaa myös lapselle. Kun perheessä arkiset asiat sujuvat hyvin ja näihin perehdytään, saadaan aikaan lapselle suotuisa kasvu-ympäristö.

Tutkimuksessa vanhemmat saivat arvioida avoimesti asioita, jotka vaikuttavat lapsen hyvinvointiin negatiivisesti. Vastauksissa negatiivisia asioita, jotka liittyvät ekologisen teorian mikrosysteemiin olivat muun muassa riitely, jännitteet, ihmissuhteet, levon puute, arjen sujumattomuus, asuminen sekä väsymys. Nämä asiat voivat korostua liittyen perheeseen, lähisukulaisiin tai esimerkiksi päivähoitoryhmään.

Negatiivisia asioita voi havainnoida myös muilla ekologisen teorian alueilla. Muun muassa mesosysteemissä vaikuttaa vanhempien työpaikka, päiväkotiki sekä koulu. Vanhempien työ vaikuttaa lapsen muun muassa työn mukana tuomien haasteiden myötä. Myös vanhempien vuorotyö sekä työn mukana tuleva stressi ovat yhteydessä lapseen ja hänen kokemuksiinsa. Eksosysteemissä vaikuttaviin asioihin liittyy muun muassa erilaiset palvelut ja esikoulu.

Allardin hyvinvointiteorian pohjalta lapsen hyvinvointiin positiivisesti vaikuttavia asioita olivat perheeseen ja kotiin liittyvät asiat, joita olivat lämmin tunneilmapiiri, rakkaus, läheisyys, luottamus, yleinen turvallisuus sekä vanhemmat. Nämä asiat liittyvät oleellisena osana elintason sekä yhteisyyssuhteisiin. Toisaalta myös ekologinen teoria kuvaa näiden asioiden merkitystä lapsen kasvussa ja kehityksessä.

5.3 Arjen ja perhe-elämän kokemukset

Perhe-elämään liittyen vastaajat kokivat arjen sujuvuuden pääosin melko hyvänä tai hyvänä. Lapsiperheiden arkeen vaikuttaa vahvasti perheen päivittäiseen hyvinvointiin liittyvät asiat joita ovat muun muassa vastaajien mukaan tunnelma, yhteiset ruokailut ja ruoka, sujuva arki, yhdessäolo ja tekeminen, tarpeista huolehtiminen, ulkoilu, säännöllinen päivärytmi, riittävä uni, rutiinit, ravinto, lepo, liikunta, perhe, säännöllinen ja turvallinen arki, kuunteleminen, puhuminen, turvallinen ympäristö, perusturvallisuus, pelaaminen, harrastukset, iltaleikit ja sadut sekä yhteinen aika.

Aikaa koettiin riittävän melko hyvin lasten kanssa olemiseen, perheen yhteisiin hetkiin, itsestään huolehtimiseen sekä riittäväälle unelle ja levolle. Kodinhoidolle, vanhempien omalle ajalle, itsensä kehittämiseksi, ystävien kanssa olemiseen sekä omalle ajalle ajan nähtiin riittävän kohtalaisesti. Vastauksissaan vanhemmat korostivat arkisten asioiden tärkeyttä ja toimivuutta, myös onnellisuus sekä toisesta välittäminen ilmaistiin monissa vastauksissa.

5.4 Palvelut Siilisetin alueella

Siiliset on tärkeä sosiaali- ja terveystalouden tuottaja. Kuntalaisille käsite saattaa edelleen olla hieman vieras, mutta varmasti ajankuluessa hieman eteenpäin kuntalaiset huomaavat liikelaitoksen merkityksen sekä hyödyt joita se tarjoaa asukkaille. Vastajaat kokivat erittäin tärkeinä saatavuuden kannalta koulutuspalvelut, päivähoiton, erityis päivähoiton, esikoulun, neuvolan sekä terveystaloudet. Tärkeiksi vastaajaat kokivat vapaa-ajanpalvelut sekä nuorisotoimen. Vastajaat kaipaavat Siilisetin alueella muun muassa perussosiaalipalveluihin sekä vapaa-aikaan liittyviä palveluita.

Vastajaajien mukaan palvelujen saatavuus paranee Siilisetin alueella kohtalaisesti. Vastajaat tuntevat, että osa palveluista häviävää kokonaan pois oman kunnan alueelta yhdistymisen myötä. Toisaalta vastaajaat näkivät positiivisena sen, että kuntalaisille tulee mahdollisuus käyttää toisen kunnan palveluita, esimerkiksi päivähoitopaikka voidaan tarvittaessa järjestää oman kunnan ulkopuolelta esimerkiksi työmatkojen vuoksi. Vastajaat kokivat, että heidät voitaisiin huomioida palveluja suunniteltaessa toimimalla muun muassa ihmisläheisemmin ja muuttamalla käytänteitä.

Palvelujen suunnitteluun vastaajat tunsivat päässeensä huonosti osallisiksi. Tähän voi vaikuttaa muun muassa se, että Siiliset koetaan kaukaisena sekä vieraana asiana, joten ihmisillä saattaa olla niin sanottu perusnegatiivinen kanta asiaan. Esimerkiksi palvelujen poisviemisen pelko sekä epävarmuus tulevasta saattaa vaikuttaa vastaajien asenteisiin. Uskoisin, että jos sama kysely toteutettaisi muutaman vuoden kuluttua, vastaukset saattaisivat olla hyvinkin erilaisia ja kokemukset Siilisetistä olisivat positiivisia sekä hyviä.

6 POHDINTA

Aloitin opinnäytetyön ideoinnin keväällä 2009. Olin varma, että toteutan sen liittyen lapsiperheisiin, vanhemmuuteen tai lapsiin. Alun perin sain idean liittyen erityislapsiin ja heidän tarpeisiin sekä perheiden kokemuksiin mutta toimeksiantajan myötä päädyimme tutkimaan lapsiperheiden hyvinvointia. Lapsiperheiden hyvinvointi on hyvin ajankohtainen aihe ja varsinkin liikelaitos Siilisetin alkutaipaleelle se on hyödyllinen. He saavat tärkeää tietoa, jolla he voivat parantaa muun muassa palvelujen saatavuutta sekä laatua.

Työn aloittamista vauhditti hyvin toimeksiantajan kiinnostus ja panostus aiheeseen sekä koko työhön. Myös tutkimukseen osallistuneet päiväkodit löytyivät helposti ja yhteistyötahot olivat mukana myös suurella mielenkiinnolla ja odotuksilla minkälaisia vastauksia vanhemmat antavat. Syksyllä 2009 tilanne muuttui hieman, sillä varhaiskasvatuksen esimies, jonka oli tarkoitus ohjata opinnäytetyötä, vaihtui kesken kaiken. Otin kuitenkin yhteyttä uuteen johtajaan ja onnekseni hän antoi tukensa työlleni. Työ sai uuden ohjaajan.

Heti alusta alkaen aihe oli hyvin mielenkiintoinen ja ensiksi olikin hankaluutta rajata aihe, koska hyvinvointiin liittyy monia tärkeitä käsitteitä. Yksi suurimmista rajauksista olikin suunnitelmaseminaarivaiheessa vanhemmuuden tarkastelun poisjättäminen. Aihe olisi kiinnostanut minua suuresti, mutta jo itse vanhemmuudesta ja sen tarkastelusta olisi saanut oman tutkimuksen aikaan, koska se on laaja ja siihen voi liittyä monta näkökulmaa sekä teoriaa.

Työn etenemistä alkuvaiheessa vauhditti suuri motivaatio ja kiinnostus aihetta kohtaan. Keväällä 2009 olin paljon yhteydessä toimeksiantajaan sekä päiväkotien yhteistyötahoihin. Kesällä 2009 tein tutkimussuunnitelmaa ja vierailin jokaisessa päiväkodissa, jotka tulisivat osallistumaan tutkimukseen. Syksyllä 2009 pidin suunnitelmaseminaarin ja tämän jälkeen pääsin tekemään kyselylomaketta. Mielestäni kyselylomakkeen kysymykset linkittyivät hyvin hyvinvointiin ja siihen liittyviin käsitteisiin sekä teoriapohjaan. Varsinaiset kyselyt alkoivat tammikuussa 2010 ja kestivät helmikuuhun.

Motivaationi säilyi korkealla vielä kyselyiden päätyttyä ja sain ahkerasti syötettyä tulokset SPSS ohjelmaan helmikuun aikana. Tämän jälkeen kuitenkin motivaationi laski ja vaihtelevalla menestyksellä sain työtäni eteenpäin. Suurimman työn eli tulosten analysoinnin ja raportin kirjoittamisen sain tehtyä kesällä 2010. Opinnäytetyöprosessiin kuuluu motivaation nousu sekä lasku mutta itselleni laskukausi oli hyvin puuduttavaa, sillä työtä olisi tehnyt mieli tehdä, mutta jostain syystä työn tekeminen ei kiinnostanut. Työ alkoi edetä ja valmistumaan vauhtia motivaation nousun myötä.

Työ on antanut minulle monenlaisia haasteita. Koska olen tehnyt opinnäytetyön yksin, on vastuu ollut suuri muun muassa työn etenemisessä sekä sen valmistumisesta. Olen ollut tyytyväinen ratkaisuun yksin tekemisestä, sillä olen saanut aikatauluttaa työn tekemisen haluamallani tavalla eikä suurempia aikatauluongelmia ole ollut mitä voi olla esimerkiksi jos työn olisi tehnyt useamman henkilön kanssa. Toisaalta välillä on tuntunut, että on saanut itselleen liian suuren työn ja se on vienyt paljon voimavaroja. Jos työtä olisi tehnyt useampi henkilö, oma taakka olisi keventynyt ja kokemusten sekä mielipiteiden vaihto olisi ollut rikkaampaa ja monipuolisempaa.

Opinnäytetyön tekemisestä olen oppinut ottamaan yhteyttä eri ihmisiin ja toimimaan itsenäisesti. On ollut hienoa saada tukea toimeksiantajalta, opettajilta sekä opiskelutovereilta, jotka ovat kannustaneet työn etenemisessä. Yksin tekemisen vaaroja on ollut työn paikoilleen jääminen sekä yksipuoliset ajatukset sekä näkemykset asioihin, mutta mielestäni olen selvinnyt niistä hyvin.

Opinnäytetyöprosessissa on ollut hienoa huomata oppimisen ja onnistumisen kokemuksia. On ollut upeaa huomata myös oma kehittyminen työn edetessä ja ammattitaidon lisääntyminen. Työ on antanut paljon eväitä tulevaisuutta varten ja on hienoa, että opinnäytetyön tekemiselle on annettu aikaa, sillä mielestäni asioiden reflektointi ja ajattelevuus monesta eri näkökulmasta on ollut hyödyllistä ja tärkeää. Työn tekeminen on antanut valmiuksia tulevaan työhön sekä itsevarmuutta toteuttaa tällainen työ – varsinkin yksin.

Tutkimuksen kannalta sain hyvin vastauksia ja otos oli erinomainen päälle sadalla vastauksella. Tuloksia oli mielenkiintoista analysoida ja ne kertovat paljon lapsiperheiden todellisesta tilanteesta. Tutkimuksen olisi voinut toteuttaa esimerkiksi haastatteleamalla työntekijöitä tai tiettyjä vanhempia, mutta olen tyytyväinen tähän tutkimustapaan, sillä jo kyselylomakkeen tekeminen oli mielenkiintoista ja opettavaa. Osasin asettaa mielestäni työlle realistiset tavoitteet ja tutkimusongelman. Sain näihin myös vastaukset ja olen iloinen kuinka hyvin se onnistui.

Teoriatiedon sisäistäminen ja linkittäminen opinnäytetyöhön oli mielenkiintoista ja avartavaa. Mielestäni oli järkevää ottaa mukaan kaksi hieman erilaista teoriaa, sillä Allardin hyvinvointiteoria liittyi pääasiassa hyvinvointiin ja sen kokemiseen kun taas Bronfenbrennerin ekologinen teoria ja kontekstuaalisen kasvun malli liittyi lapsen kehitykseen ja kasvuun.

Mielestäni osasin käyttää opinnäytetyölle varatun ajan hyvin ja pääasiallisesti toteutin työtä aina silloin kun se kiinnosti. Alun perin olin suunnitellut tekeväni itselleni tarkan aikataulutuksen, mutta se kuitenkin jäi. Jälkikäteen ajatellen tarkka aikataulutus olisi ollut hyvä, sillä kevään 2010 aika meni aikalailla hukkaan, koska motivaationi oli alhaalla. Tein kesälle uudenlaisen aikataulun ja jaoin työn tekemisen pienempiin osiin. Tämä vauhditti kirjoittamisprosessia ja onnistui hyvin.

Tätä tutkimusta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa, sillä aihe on ajankohtainen ja lapsiperheet ovat tärkeä osa yhteiskuntaa. Työtä voisi tutkia uudelleen sitten kunnes Siilisetin toiminta on päässyt kunnolla käyntiin tai sen voi toteuttaa muissa päiväkodeissa. Tässä tutkimuksessa vanhemmuus ja sen tarkastelu jäi ulkopuolelle, joten sitä asiaa voisi myös tutkia lapsiperheiden hyvinvoinnin kannalta. Lapsiperheiden hyvinvointi on tärkeä asia ja he tarvitsevat palveluita hyvinvointinsa ylläpitämiseen. Palveluiden tarjoajana Siilisetillä on suuri vastuu ja mahdollisuus vaikuttaa näihin asioihin.

Päiväkodit, jotka ovat olleet mukana tutkimuksessa, voisivat hyödyntää tuloksia peilaamalla niitä omaan toimintaan, huomioimalla asioita, joita vanhemmat ovat nostaneet esille tutkimuksessa. Vanhemmat ovat tuoneet vastauksissa esille paljon omia näkemyksiä ja kokemuksia, näitä vastauksia päiväkodit voisivat hyödyntää omassa toiminnassaan ja toiminnan suunnittelussa.

Vastaajilta saadun palautteen mukaan tutkimusta kiiteltiin ja pidettiin sen onnistumisesta. Vastaajat olivat toiveikkaina muutoksista, joita tutkimus mahdollisesti saa aikaan ja osa jäi mielenkiinnolla odottamaan vastauksia, jotta voivat muun muassa verrata niihin omia kokemuksiaan. Toisaalta osa vastanneista oli sitä mieltä, että kysely oli liian pitkä, kysymykset vaikeita ja samoja asioita kysyttiin monta kertaa. Vastaajat toivoivat yhteenvetoa vastauksista.

LÄHTEET

Alkula T., Pöntinen S. & Ylöstalo, P. 1995. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva: WSOY.

Allard, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Juva: WSOY.

Asen, E. 1995. Hyvässä ja pahassa Perhe-elämän käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Brannen, J. & O'Brien, M. 1996. Children in families. Research and policy. London: Falmer Press.

Heikkilä, T. 2002. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Oy Edita Ab.

Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: Edufin.

Karila K., Kinos J. & Virtanen J. 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: PS-Kustannus.

Karling, M., Ojanen, T., Sivén, T, Vihunen, R. & Vilén, M. (toim.) 2009. Lapsen aika. Helsinki: WSOY.

Koivunen, P.-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: WS Bookwell Oy.

Lammi-Taskula, J., Karvonen, S. & Ahlström, S.(toim.) 2009. Lapsiperheiden hyvinvointi. 2009. Helsinki: Yliopiston kirjapaino.

Lehto, J., Kananoja, A., Kokko, S. & Taipale, V. 2001. Sosiaali- ja terveydenhuolto. Juva: WS Bookwell Oy.

Litmanen, H., Pesonen, J., Renfors, R. & Ryhänen, E.-L. 2005. Nuoret, terveys ja arkielämä. Juva: WSOY.

Metsämuuronen, J. 2000. SPSS aloittelevan tutkijan käytössä. Viro: Jaabes OU, Voru.

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen J., Sivén, T., Neuvonen S. & Kurvinen A. 2006. Lapsuus – erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa, määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Painamattomat lähteet

Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Stakes. [viitattu 26.5.2010]

Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/0e6f5676-9ccf-4490-8496-45c7b3acce5f> 2009.

Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus – Bronfenbrennerin ekologinen systeemi-teoria ihmisen kehittymisestä 2008. [viitattu 21.6.2010]

Saatavissa: <http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/monitiet/harkonen.htm>

Tervefiilinki, parempi meininki. [viitattu 25.5.2010]

Saatavissa: <http://www.tokem.fi/tervefiilinki/hyvinvointi/hyvinvointi.html#Ylitalo> 2005.

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. [viitattu 25.5.2010]

Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/0e6f5676-9ccf-4490-8496-45c7b3acce5f> 2009.

Tukiasema. Perhe, lapset ja nuoret 2010. [viitattu 25.5.2010]

Saatavissa: <http://www.tukiasema.net/>

Väestörekisteri. Tilastokeskus. 2010. [Viitattu 19.8.2010]

Saatavissa: <http://www.stat.fi/til/perh/index.html> 2009.

LIITTEET

Liite 1. Esittelykirje.

Hei!

Opiskelen tällä hetkellä kolmatta vuotta Savonia Ammattikorkeakoulussa Iisalmen yksikössä.

Tavoitteenani on valmistua joulukuussa 2010

Sosionomiksi (AMK). Teen tällä hetkellä

opinnäytetyötä Siilisetille ”Lapsiperheiden hyvinvointitarpeiden selvitys Siilisetin alueella.”

Tutkimukseen osallistuu yksi päiväkoti Nilsistä ja Maaningalta, Siilinjärveltä mukana on kaksi päiväkotiä. Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda perheiden ääni esiin, muun muassa tutkimalla hyvinvointia, perhe-elämää ja palveluita. Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella perheen hyvinvoinnin vaikutusta lapsen kehitykseen ja kasvuun.

Toteutan tammikuussa 2010 kyselyn päiväkodillanne ja pyydän teitä vanhempana osallistumaan tutkimukseen täyttämällä kyselylomakkeen. Jokainen vastaus on tärkeä ja kattava vastausprosentti takaa tutkimuksen luotettavuuden! Analysoin päiväkotien tulokset erikseen sekä yhdessä, jotta saan vertailla kuntien eroja ja samankaltaisuuksia.

Kysely käsitellään luottamuksellisesti ja se palautetaan nimettömänä. Lomakkeessa ei ole tunnistetietoja. Kooste kyselyn tuloksista tulee päiväkodillenne ja kyselylomakkeen täyttämistilanteessa voitte esittää mielipiteitänne kuinka haluatte tulokset. Vastaamalla kyselyyn Siiliset saa ajankohtaista ja tärkeää tietoa lapsiperheistä ja kokemuksistaan sekä palvelutarpeista. Vastaamalla kyselyyn autatte myös minua omassa opinnäytetyöprosessissani. Vastaamiseen menee aikaa noin 15–20 minuuttia.

Kyselyyn vastataan rengastamalla vastaus, joka vastaa mielestänne kysymykseen. Lomakkeella on myös avoimia kysymyksiä ja on tärkeää, että jaksatte myös vastata näihin kysymyksiin omin sanoin.

Päiväkotinne ilmoittaa ajankohdan kun kysely tullaan toteuttamaan! Koetan olla itsekin paikanpäällä tuolloin, jolloin voitte esittää minulle suoraan kysymyksiä ja ajatuksianne.

Kiitos jo etukäteen vaivannäöstänne ja yhteistyöstä! ☺

Ystävällisin terveisin
Heidi Laukkanen

Heidi.Laukkanen@student.savonia.fi

p. 050 368 2745

Lapsiperheiden hyvinvointitarpeiden selvitys Siilisetin alueella

”Hyvinvoinnilla me itse kukin tarkoitamme eri asioita. Joillekin se on hyvää toimeentuloa, terveyttä tai yleensä hyvää elämää. Hyvinvoinnista puhuttaessa tarkoitetaan hyvää ja positiivista tai ainakin huonon tai negatiivisen puuttumista. Hyvinvoinnin perustan voi luoda työ, toimeentulo, terveys, toimintakykyisyys, turvallisuus sekä vahva sosiaalinen verkosto. Hyvinvointi ilmenee tyytyväisyytenä elämään, onnellisuutena ja mahdollisuutena toteuttaa ja kehittää itseään.” (Lähde:

<http://www.tokem.fi/tervefiilinki/hyvinvointi/hyvinvointi.html>)

Vastatkaa kysymykseen ohjeen mukaisesti, rehellisesti ja oman tunteenne mukaan.

Vastauksianne käsitellään luottamuksellisesti ja luotettavasti.

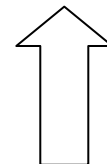
Kyselylomakkeisiin ei pääse koskemaan asiaankuulumattomat ihmiset ja ne hävitetään tulosten analysoinnin jälkeen. Lomakkeet eivät sisällä tunnistetietoja, joten niistä ei voida tunnistaa vastaajaa. Päiväkodin henkilökunta ei näe vastauksia.

Siilinjärven, Maaningan ja Nilsiän tulokset analysoidaan yhdessä ja erikseen.

Esimerkki kysymykseen vastaamisesta.

Kysymys numero 11. Kuinka näette perheenne ajan riittävyyden elämän eri osa-alueille? (1= Huonosti, 2=Kohtalaisesti, 3= Melko hyvin, 4=Hyvin)

1. Kodinhoito	1	2	3	④
2. Vanhempien oma aika	1	②	3	4

Vastauksen perusteella koen ajan riittävyyden kodinhoitoon *hyvin* ja vanhempien omalle ajalle näen ajan riittävyyden *kohtalaiseksi*.

TAUSTATIEDOT

1. Vastaaajan sukupuoli (Ympyröi)

1. Nainen
2. Mies

2. Vastaaajan ikä _____

3. Perhetyyppi (Ympyröikää mielestänne parhaiten perhettänne kuvaava vaihtoehto)

1. Ydinperhe (äiti, isä ja lapsi/lapset)
2. Uusperhe (vanhemmat ja lapsi/lapsia jotka eivät ole yhteisiä)
3. Yksinhuoltajaperhe (äiti tai isä ja lapsi/lapset)
4. Joku muu, mikä? _____

4. Lapset

1. Lasten lukumäärä _____
2. Lasten iät _____

5. Vastaaajan ammattiryhmä (Ympyröikää mielestänne sopivin vaihtoehto)

1. Opiskelija
2. Työntekijä
3. Alempi toimihenkilö
4. Ylempi toimihenkilö
5. Yrittäjä/ ammatinharjoittaja
6. Maanviljelijä
7. Kotiäiti/-isä
8. Työtön
9. Eläkeläinen
10. Joku muu, mikä? _____

KOETTU HYVINVOINTI JA TERVEYS

1. Kuinka koette perheenjäsentenne hyvinvoinnin?

(Rastita mielestänne sopivin vaihtoehto. Vastatkaa jokaiseen kohtaan.)

	Huono	Melko huono	Melko hyvä	Hyvä	En osaa sanoa
Vastaaja					
Puoliso					
Lapsi / Lapset					

2. Kuinka seuraavat asiat vaikuttavat mielestänne perheenne kokemaan hyvinvointiin?

(1= Ei lainkaan, 2= Jonkin verran, 3= Paljon, 4= Erittäin paljon)

1. Riittävä ja monipuolinen ravinto	1	2	3	4	
2. Hyvät elinolosuhteet (lämpö...)	1	2	3	4	
3. Riittävä uni	1	2	3	4	
4. Fyysinen kunto/liikkuminen	1	2	3	4	
5. Terveys	1	2	3	4	
6. Terveelliset elämäntavat	1	2	3	4	
7. Yleinen elämänlaatu	1	2	3	4	
8. Ystävät ja läheiset	1	2	3	4	
9. Sukulaiset	1	2	3	4	
10. Naapurit	1	2	3	4	
11. Päivähoito	1		2	3	4
12. Palvelut yleensä	1	2	3	4	
13. Kohtuullinen tulotaso	1	2	3	4	
14. Varallisuus	1	2	3	4	
15. Koulutus	1	2	3	4	
16. Työllisyys	1	2	3	4	
17. Asumismuoto	1	2	3	4	
18. Tunteiden ilmaisu	1	2	3	4	
19. Onnellisuus	1	2	3	4	
20. Harrastukset	1	2	3	4	
21. Vanhempien parisuhde	1	2	3	4	
22. Itsensä toteuttaminen	1	2	3	4	

3. Kuinka näette seuraavien asioiden vaikuttavan lapsenne hyvinvointiin positiivisesti?
(1= Ei lainkaan, 2= Jonkin verran, 3= Paljon, 4= Erittäin paljon)

Lämmin tunneilmapiiri	1	2	3	4
Rakkaus	1	2	3	4
Läheisyys	1	2	3	4
Luottamus	1	2	3	4
Yleinen turvallisuus	1	2	3	4
Vanhemmat	1	2	3	4
Ystävät	1	2	3	4
Sukulaiset	1	2	3	4
Isovanhemmat	1	2	3	4
Neuvola	1	2	3	4
Päiväkoti	1	2	3	4
Koulu	1	2	3	4

4. Millaisten asioiden näette vaikuttavan lapsenne hyvinvointiin **negatiivisesti**?

5. Millaiset asiat liittyvät mielestänne perheenne päivittäiseen hyvinvointiin?

6. Millaisten asioiden näette kuormittavan / vähentävän perheenne hyvinvointia?

7. Kuinka koette seuraavien asioiden vaikuttavan perheenne hyvinvointiin?

(1= Ei lainkaan, 2= Jonkin verran, 3= Paljon, 4= Erittäin paljon)

1. Hyvä taloudellinen tilanne	1	2	3	4
2. Itse ansaittu elanto	1	2	3	4
3. Tuet (Asumistuki, lapsilisä jne...)	1	2	3	4
4. Vanhempien työssäkäynti	1	2	3	4
5. Materiaalisuus (Tavarat jne...)	1	2	3	4

PERHE-ELÄMÄ JA ARKI

8. Millaisena näette perheenne arjen sujumuuden?

(1=Huonona, 2=Kohtalaisena, 3= Melko hyvänä, 4= Hyvänä)

1 2 3 4

9. Kuinka seuraavat asiat vaikuttavat perheenne arkeen?

(1= Ei lainkaan, 2=Jonkin verran, 3= Paljon, 4= Erittäin paljon)

1. Harrastukset	1	2	3	4
2. Työssäkäynti	1	2	3	4
3. Koulu/Opiskelu	1	2	3	4
4. Rutiinit	1	2	3	4
5. Yhteinen ajanvietto	1	2	3	4
6. Ajan puute	1	2	3	4
7. Vanhempien voimavarat	1	2	3	4
8. Stressi	1	2	3	4
9. Tunteiden ilmaisu	1	2	3	4

10. Kuinka näette perheenne tulevaisuuden? Mitkä asiat siihen vaikuttaa ja kuinka?

11. Kuinka näette perheenne ajan riittävyyden elämän eri osa-alueille?

(1= Huonosti, 2=Kohtalaisesti, 3= Melko hyvin, 4=Hyvin)

1. Kodinhoito	1	2	3	4
2. Vanhempien oma aika	1	2	3	4
3. Lasten kanssa oleminen	1	2	3	4
4. Perheen yhteiset hetket	1	2	3	4
5. Itsensä kehittäminen	1	2	3	4
6. Ystävien kanssa oleminen	1	2	3	4
7. Itsestään huolehtiminen	1	2	3	4
8. Oma aika	1	2	3	4
9. Riittävä uni ja lepo	1	2	3	4

PALVELUT

12. Kuinka tärkeänä näette seuraavien palvelujen saatavuuden Siilisetin alueella?

(1= Ei lainkaan tärkeä, 2=Melko tärkeä, 3= Tärkeä, 4= Erittäin tärkeä)

1. Koulutuspalvelut	1	2	3	4
2. Päivähoito	1	2	3	4
3. Erityispäivähoito	1	2	3	4
4. Esikoulu	1	2	3	4
5. Neuvola	1	2	3	4
6. Terveyspalvelut	1	2	3	4
7. Vapaa-ajan palvelut	1	2	3	4
8. Nuorisotoimi	1	2	3	4

13. Millaista palvelua kaipaisitte Siilisetin alueelle?

14. Kuinka hyvin uskotte palvelujen saatavuuden paranemiseen Siilisetin alueella?

(1= Huonosti, 2=Kohtalaisesti, 3= Melko hyvin, 4=Hyvin)

1 2 3 4

15. Kuinka lapsiperheitä voisi huomioida palvelujen saatavuudessa ja niiden kehittämisessä?

16. Oletteko päässeet osallistumaan teitä koskevien palvelujen suunnitteluun?

(1= Huonosti, 2=Kohtalaisesti, 3= Melko hyvin, 4=Hyvin)

1 2 3 4

17. Mitä hyötyä odotatte Siilisetistä olevan lapsiperheille ja heidän tarpeilleen?

18. Mitä palveluja tulisi mielestänne parantaa ja miten?

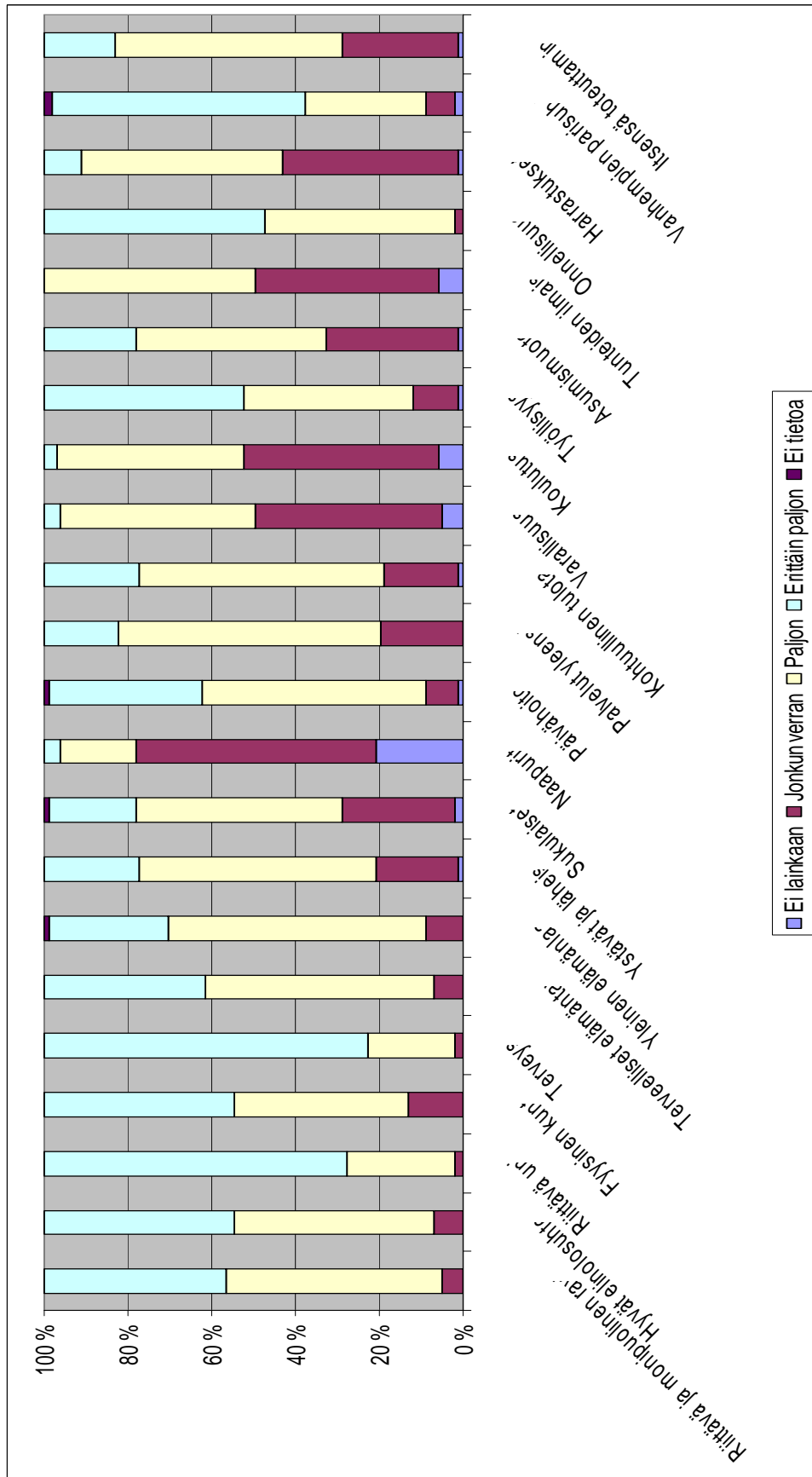
19. Onko teillä ajatuksia / ideoita / toiveita Siilisetille?

20. Ajatuksia liittyen kyselyyn, mielipiteet, toiveet:
Millaista tietoa esimerkiksi haluatte kyselyn tuloksista?

LÄMMIN KIITOS
VASTAUKSISTANNE
SEKÄ
YHTEISTYÖSTÄ!

Liite 3. Asiat jotka vaikuttavat perheen kokemaan hyvinvointiin.

Liite 4. Tulevaisuuden näkymät.

Valoisana/ Hyvänä/ Positiivisena	Kohtalaisena	Negatiivisena/ huonona/ Muut
<i>Valoisana töiden sujumuuden vuoksi</i>	<i>Kohtuullisen hyvänä</i>	<i>Epävarmuus työn jatkuvuudesta tuo turvattomuutta, rahahuolia jne.</i>
<i>Valoisana. Parempana toisaalta kova stressi päällä! Äiti pääsee toteuttamaan itseään, remonti.</i>	<i>Vanhempien lasten opiskelun onnistuminen mietityttää, välillä opiskeluteho huono</i>	<i>Epäsäännöllisenä. Vuorotyöt haittaavat normaalia arkea</i>
<i>Melko valoisana. Vanhempien vakituinen työ. Lapsille toivottavasti mieluinen päivähoitopaikka</i>	<i>Eiköhän sitä selvitä</i>	<i>Haastava. Koulun aloitus vanhemmalla lapsella. Yksin olemisen opettelu. Isovanhempien apu on kaukana</i>
<i>Valoisana ja hyvänä. Isä saisi pidempiä työjaksoja</i>	<i>Toiveena tulevaisuudessa töiden väheneminen ja siten yhteisen ajan lisääminen</i>	<i>Onko tulevaisuudessa töitä, lapsen terveys... Toivottavasti kummallakin on töitä, saataisiin maalta omatalo ja lapsi pysyisi terveenä</i>
<i>Valoisana ja hyvänä, kunhan avioerosta selviämme</i>	<i>Molemmat lapset ensi vuonna kouluun. Arki jatkuu aika paljon samanlaisena, vanhemmat töissä. Lapset koulussa. Ilta yhdessä ja lasten harrastuksissa</i>	<i>Jaahas... Koskaan ei voi tietää mitä huomien tuo tullessaan</i>
<i>Valoisana, töitä riittää ja toivottavasti myös terveyttä. Lasten kasvaminen helpottaa arkea</i>	<i>3-vuorotyön hyvät ja huonot puolet</i>	<i>Ei suuria muutoksia, lapset kasvavat ja koulunmeno tuo uusia rutiineja. Toimeentulo pysyy vakaana</i>
<i>Näen tulevaisuuden valoisana, kun perusasiat ovat kunnossa. On töitä ja opiskelupaikka. Nuorinkin lapsi aloittaa koulun ja isommat opiskelun ammattiin</i>	<i>Kohtalaisena, toimeentulo ym</i>	<i>Jatkuu kuten nyt</i>
<i>Perheen tulevaisuus vaikuttaa valoisalta. Perheenä asiat sujuvat hyvin</i>	<i>Mahdollinen uusperhe on syntymässä joten tähän liittyvät asiat tulevat vaikuttamaan. Asuinympäristön muuttuminen. Kaveripiirin muuttuminen jne.</i>	<i>Kaikesta selvittäään</i>
<i>Siihen vaikuttaa vanhempien hyvät työllisyysnäkymät ja perheen hyvinvointi</i>	<i>Tasaista perhe-elämää, lasten kouluunlähtöä. Ihan positiivista. Lapset kasvavat -></i>	<i>En osaa sanoa</i>

	<i>arki helpottuu.</i>	
<i>Enemmän voisi olla aikaa yhdessä oloon. Nykyinen työelämä vaatii vanhemmalta enemmän ja enemmän</i>	<i>Uskomme että elämässä menee asiat ok. Talous on kunnossa, sairaudet ovat kunnossa ja hoidossa. Ne mm. lisäävät perusturvallisuutta</i>	<i>”Joku on vienyt sen kristallipallon”</i>
<i>Nyt ainakin hyvänä. Tulevaisuudessa työn riittävyden ja mahdollisen muuton</i>	<i>Eroperheessä luottamus ex-ään on lasten paras</i>	
<i>Työssäkäynti rajoittaa aikaa mutta jäljelle jäänyt vapaa-aika vietetään yhdessä</i>	<i>Kohtuullisen positiivisena, ”tavallisena”. Isoja asioita ovat mm. kouluun meno ja lapsen itsenäistyminen vähitellen, asumisratkaisut, parisuhteen kehittäminen. Vähitellen ikääntyvät isovanhemmat</i>	
<i>Kun lapsi kasvaa, pystyy tekemään enemmän yhdessä asioita. Ehkä arki hieman helpottuu</i>	<i>Asumistilanne pitäisi saada kuntoon eli isompi asunto</i>	
<i>Parempaan suuntaan: Pienet lapset kasvaa ja itsenäistyy, velka vähenee, töitä riittää</i>	<i>Kotiäidin työhön paluu lähitulevaisuudessa. Työssä käyvän isän opintojen päättymisen. Kuopuksen päivähoito ”uran” alkaminen. keskimäisen lapsen koulutaival alkaa</i>	
<i>Toivottavasti hyvänä, toive on että pysyisimme terveisinä yleensä ottaen</i>	<i>Lapsi aloittaa koulun syksyllä, joten se muuttaa arkirutiineja</i>	
<i>Onnellisena. Työtilanne vaikuttaa olevan ok molemmilla vanhemmilla. Perheen terveys ok. Ylipäänsä asiat perheessä hyvin.</i>		
<i>Hyvänä</i>		
<i>Vakituiset ja mieleiset työt vanhemmilla. Lapsilla on hyvä terveys ja kivat harrastukset. Ihanat isovanhemmat mukana arjessa apuna</i>		
<i>Positiivisena</i>		
<i>Positiivisena. Arki varmasti helpottuu kun 2-v kaksoset ovat enemmän omatoimisia, sairastavat vähemmän ja nukkuvat paremmin</i>		
<i>Työtilanne -> taloudellinen tilanne. Terveys</i>		
<i>Tulevaisuus vaikuttaa suhteellisen turvalliselta. Lasten koulunkäynnin alkaminen muuttaa vähän asioita mutta ei mitään suurta. Vanhempien (molempien) työttömyys vaikuttaisi asiaan</i>		
<i>Tulevaisuus normaali -lapset kasvaa, valmistuu, muuttaa omilleen, isovanhemmuus... Terveys, voimavarat, työ ym</i>		

<i>Uskon perheen tulevaisuuden pysyvän va- kaana ja hyvänä, vaikka puoliso on juuri aloittanut yrittäjänä ja opiskelee. Uskon aloittamisen tuoman stressin helpottavan kun uudet asiat muuttuvat tutuiksi. Oma vuorotyö kuormittaa fyysisesti kun lapset vielä pieni, mutta heidän kasvavat koko ajan</i>		
<i>Lapset kasvaa ja pärjää paremmin</i>		
<i>Positiivisena. Vanhempien jaksaminen, jos on paljon stressiä kaikki ovat kireinä</i>		
<i>Meillä vanhemmilla on vakaa työ. Lapsilla vakaa sija elämässä.</i>		
<i>Toivon työllistymistä</i>		
<i>Siihen vaikuttaa tieto töiden jatkumisesta, hyvä päivähoitopaikka lapsille, terveys</i>		
<i>Uskon tämän laman jälkeen uuteen nousuun ja sen mukana parempaan tulevaisuuteen</i>		
<i>Parempaan päin. Lapset kasvaa ja tulevat enemmän omatoimisiksi esim. kotitöissä, vaatteiden laitto/etsiminen itse</i>		
<i>Tällä hetkellä hyvänä kun lapsemme asiat ovat järjestyksessä</i>		
<i>On töitä, terveyttä, riittävä toimeentulo, yh- teistä aikaa</i>		
<i>Positiivisena. Lapset kasvavat ja alkavat nukkua kokonaisia öitä</i>		
<i>Mahdollisuus vaikuttaa omiin työvuoroihin, vuorottelu lasten lomien aikana, yhteinen loma suunniteltu jo syksyksi</i>		
<i>Toimeentulo on turvattu, rakkautta ja ”pot- kua” riittää parisuhteessa, jotka lapset aisti- vat myös</i>		
<i>Töitä on ja halua myös kehittyä edelleen. yhteinen aika mietityttää. Toiveissa olisi päästä takaisin Etelä-Suomeen lähemmäksi lähisukua, jolloin tulisi huomattavasti hel- pompi arki</i>		
<i>Näen sen hyvänä, arkirutiinit pyörivät ja rakkautta riittää</i>		

Liite 5. Palveluja, joita kaivataan Siilisetin alueelle.

Päivähoito, hoito	Erityislasten auttaminen päivähoitossa, Avoinpäiväkoti, Lisää valinnanvaraava päivähoidon sisältöön, Lasten sairastuessa väliaikaista lastenhoitoapua kotiin, Perhepäivähoitajia lisää, Lisää päivähoitopaikkoja päiväkoteihin, Erityisryhmiä, Enemmän osaavaa ja koulutettua erityispedagogista osaamista, Yksityisiä päiväkotija/esikouluja, Erityislasten hoitoa tai kotiin apua pitäisi saada helpommin, Lapsiperheille kotihoito/ lastenhoitoapua, Normaalien perheiden kotipalvelua; kodinhoitaja esim. yllättävien menojen varalle tai suunnitellusti, Varumummo/-ukki toimintaa
Koulu	Erityislasten auttaminen esikoulussa ja koulussa, Ala-asteikäisille iltahoitopaikka (mahd. yöhoitopaikka)
Perussosiaalipalvelut	Neuvola, koulu, päivähoito, terveydenhoito, vanhustenhoito, Vammaispalvelut, Enemmän neuvolakäyntejä (juttutuokioita myös isommille lapsille...), Hyvinvoinnin vahvistaminen, Terveyspalveluiden osalta Siiliset huono ajatus, Lähimmät terveyskeskusajat laajempina, Enemmän hammaslääkäreitä, Työssäkävien vanhempien lasten terveydenhuolto horjuu pahasti
Harrastukset	Harrastusmahdollisuuksia (muitakin kuin urheilu) esim. kerhoja, Lapsille kerhoja ja liikuntapaikkoja, Lisää harrastus- ja liikuntavuoroja, Lapsille harrastusmahdollisuuksia jossa ei tähdätä kilpailutoimintaan, Lapsille lisää jumppakerhoja
Vapaa-aika	Erialaista vapaa-ajan toimintaa, Avoin puistotoiminta kotiäideille, Tapahtumia lapsille, hoploppii, Halvemmat uimahallimaksut, Enemmän vapaa-ajan palveluita
Nuorisotoiminta	Nuorisolle pe-la iltaisin toimintaa, Enemmän kerhoja ja tekemistä nuorille jotka eivät urheile, Varmaan nuoriso kaipaa enemmän palveluja, Nuorisolle iltakahviloita, Nuorison harrastetalo, Yläkouluikäisille nuorille tiloja ja tekemistä, Nuorisotoimintaa pitäisi kehittää, heille ei ole riittävästi virikkeitä
Positiivista ajattelua	Maaningalla on hyvät palvelut, toivottavasti ne pysyvät, Entiset palvelut riittäviä, Kaikki palvelut aika hyvin, Olen tyytyväinen Siilinjärven palveluihin, Lapsiperheenä olemme melko tyytyväisiä palveluihin, Ei tällä hetkellä mielestäni ole mitään, Mitään oleellista ei puutu. Yleisesti ottaen toivon palvelujen olevan asiakaslähtöisiä ja hyvin, mutta järkevästi ja taloudellisesti tuotettuja
Negatiivista ajattelua	Ei uutta niin kauan kun peruspalvelutkin horjuu pahasti
Henkilökohtaisuus	Tavoitettavuus, Päätösten tekoa ajoissa, Asiakaslähtöisyys, Tiedottaminen ja asiantuntijoiden kuuleminen, Tasavertaista palvelua paikasta riippumatta, parempaa huomiointia Maaningalta ja Nilsiästä, tuntuu että Siilinjärven ehdoilla mennään, Virastojen pysyminen Nilsiässä, ei kaikkia palveluja Siilinjärvelle
Muut	Kuopion kriisikeskuksen palvelut, kuntalisä, Lapsiperheiden kotiapu, Puheterapia, toimintaterapia, Erikoissairaanhoidon palvelut, Lakkautetut kyläkoulut uudelleen käyttöön, Kuntalisä kodinhoitotukeen

Liite 6. Lapsiperheiden huomioiminen palvelujen saatavuudessa ja niiden kehittämisessä.

Ihmisläheisyys	Kuunnella, kysellä, Tunnustella lapsiperheiden ajatuksia, Joustavuus palvelujen käytössä (liian pitkät matkat palveluihin huonontavat tilannetta), Riittävän asiantunteva ja aktiivinen tiedonanto etukäteen, Avoimuutta ja rehellisyyttä palveluihin, Olla vanhempien kanssa yhteistyössä ja ottaa heidät mukaan (kuulla heitä), Kysyä asiaa lapsiperheiltä, Avun saaminen helpommaksi (esikoululomake vaikea täyttää), Jokaisen perheen tarpeet huomioitava yksilöllisesti, Lapsiperheiden toiveita tulisi kysyä ja kuunnella, kyselyjä kotiin, Vanhempana eri tilanteissa lisääntynyt, Kohdistetumpia kyselyitä eri palvelujen osa-alueista lapsiperheille, Kaikista palveluista ei välttämättä tiedä, Paljon informaatiota eri palveluista ja joustavampi käytäntö eri byrokratian rattaissa, Otetaan vanhemmat huomioon asioissa, ääntä kuuluviin, Enemmän lapsiperheiden yhteisiä tapahtumia, jotka olisivat ilmaisia
Hyvinvointi	Lapsien tarpeet ovat aina etusijalla, Perheen kokonaisvaltainen hyvinvoinnin tukeminen ja kannustaminen,
Päivähoito ja koulu	Esikoulut joka koululle, Odotustunnit pois, kuljetus kaikille heti kun koulu loppuu, Perhepäivähoitoon henkilökohtainen avustaja lapselle, Perhepäivähoidon lisääminen, Suuret ryhmät pois erit. pieniltä alle 3-v lapsilta, Perhepäivähoito parasta ennakoivaa mielenterveyttä, Päivähoidon tulisi olla joustavampaa. Maksu tulisi perustua hoitopäivien lukumäärään (Näin vanhempien ei tarvitsisi viedä lasta hoitoon vapaapäivinä jotta 20 hoitopäivää tulee täyteen), Neuvolat, eskarit, koulut ja päiväkodit olta- tava lähellä, Perusopetus pitäisi järjestää kodin ja koulun välimatkan mukaisesti eli lähimpään kouluun, Haaparinteelle pieni päiväkotiryhmä, Ryhmäkuljetus lapsille (eskari ja 1-2-luokkalaiset), Lapsiperheet tulisi huomioida ensisijaisesti, esim. päivähoiton kartoittaminen lapsen tarpeiden mukaan, esim. erityispäivähoito, Päiväkotipaikkoja tulisi olla enemmän, jotta ajatus lapsen viemisestä toiselle paikkakunnalle olisi mahdollista myös käytännössä, Lisää koulun iltapäiväkerhoja
Perusturvallisuus	Turvalliset tiet, Kevyen liikenteen väylät koululle, Terveyspalvelut ja neuvola säilytettävä pienemmälläkin paikkakunnalla, Alueelliset palvelut turvattava, Kuntalisä
Käytäntö	Soittoaikoja lisää eri virastoihin, Palvelujen tuottajille tulisi olla mahdollisuus muuttaa toimintatapoja asiakkaiden tarpeita vastaaviksi, Sosiaali- puoli meni huonompaan päin. Sosiaalityöntekijälle pääsy sekä päätösten teot ovat pitkittyneet huomattavasti koska työntekijät ovat nykyään Siilin- järvellä, Palvelujen täytyisi pysyä omassa kunnassa. Kaikilla ei ole omaa autoa jolla voisi kulkea toiselle paikkakunnalle, Ei viedä kaikkia palvelu- ja Siilinjärvelle (ajomatka pitenee), Ei tarvitsisi soittaa yhdestä asiasta, monelle ihmiselle vaan tietoa saisi vaikka omasta päiväkodista, Lähde- tään Nilsiä asukkaiden tarpeista, ei miten Siilinjärvellä tehdään ja mikä siellä on käytäntö, Virastot auki myös klo 16 ja ehkä jonakin päivinä klo 17–18 että työssäkäyvät myös kerkeää hoitaa asiat, Palveluja ei siirrettäisi pois Nilsiästä, Kodinhoitajan saanti helposti ja nopeasti, Ottamalla myös kolmannen sektorin palvelut avuksi, Seurakunnan vapaaehtoistyön kun- nioitus, Useita vaihtoehtoja tarjotaan, Toivottavasti byrokratia ei lisääny vaan palvelut säilyvät asiakasta lähellä. Voimavarat tulisi keskittää lattia- tason toimintaan, Toivottavasti byrokratia ei lisääny vaan palvelut säily-

	vät asiakasta lähellä. Voimavarat tulisi keskittää lattiatason toimintaan, Halpaa palvelua kalliin tilalle, Enemmän palveluja niille alueille joilla enemmän lapsia, Kynnys hakea apua matalammaltakin, lastenvaunujen/-rattaiden kanssa tulisi päästä matkustamaan ilmaiseksi linja-autolla. Nyt vaunuistakin joutuu maksamaan lisämaksun
Vapaa-aika	Kaikille asuinalueille esim. haaparinne ladut ja leikkipaikka, Pienemmille lapsille enempi pieniä touhukerhoja, Harrastusmahdollisuudet lähempänä
Nuoriso	Nuorisolle enemmän toimintaa, Nuorisolle enemmän virikkeitä,
Terveydenhuolto	Iltapäivystyksen puuttuminen Nilsiässä huonontaa huomattavasti sairaan lapsen kanssa asioimista, Terveyskeskuspäivystys myös iltaisin oman kunnan alueelle Terveyskeskus: Aukiolot laajemmin/ pidempään + Lääkärille helpommin aikoja, Terveydenhuoltopalvelut lähempänä, Neuvolassa kerrottaisiin avuntarpeesta ja sitä tarjottaisiin, Lapsien pääsy nopeammin ja helpommin lääkärille

Liite 7. Hyödyt, joita odotetaan olevan Siilisetistä lapsiperheille ja heidän tarpeilleen.

Palvelujen säilyvyys	Kaikki palvelut säilyvät Maaningalla, Ei luovuta mistään, Vähintään palvelut pysyvät tällaisina, eikä niitä enää vähennetä
Päivähoito	Päivähoitopaikan voi tulevaisuudessa saada oman kunnan ulkopuolelta, kuntarajojen poistuminen, Enemmän valinnanvapautta lapsen hoidon järjestämisessä, Päivähoitohenkilökunnan koulutusmahdollisuuksien parantamista, Päivähoito mahdollisuus ehkä vähän parempi, Meidän perheelle henk.koht ei mitään. Ehkäpä niille jotka tekevät työtä toisella paikkakunnalla niin saa päivähoitopaikan yli kuntarajojen, Hoitopaikan saannin helpottuminen (työmatkat), Päivähoitopalvelut palvelisivat perheitä järkevästi, yli kuntarajojen jos perheet tarvitsevat
Positiivista ajattelua	Valinnanvapauden laajeneminen, Asia on kovin uusi, mutta ammattimainen, Kehittävä ja lapsiperheitä kuuleva ilmapiiri tärkeää, Asianosaava työvoima, Parantuvan -> monipuolisuutta, Hyvät voimavarat yhdistettäisiin -> säästäjä -> saataisiin lapsiperheille, Lisää uusia näkökulmia asioiden hoitamiseen, Toivon että terveystalot paranisivat, Erikoisosaamisalueiden käyttömahdollisuuksia, Ei odotuksia, toivottavasti yllättää lapsiperheet positiivisesti, Ei odotuksia
Negatiivista ajattelua	En ole vielä kuullut lapsiperheiden konkreettisista hyödyistä koska toistaiseksi mikään ei ole muuttunut, Maaninka ja Nilsiä niin kaukana toisistaan, vaikea kuvitella yhteistyötä, En usko Siilisetistä olevan hyötyä, Omassa kunnassa palvelut huonontuneet. Päivystysajat vähentyneet, Nilsiässä oli ennen joustoa. Siiliset vain huonontaa asioita. Ei tue lapsiperheitä, laskutus hyvä esimerkki., Ei sieltä ole ainakaan mitään hyötyä näkyvissä. Päivähoitomaksu kallistuu kohdallani, En todellakaan luule, että mitään tarpeellista tulee Siilisetin puolelta, ei hyötyä, En jaksa uskoa, että muutosta juurikaan tulee, En usko että mitään hyötyä tulee, En usko että palvelut tulevat muuttumaan,
Muut	Asioiden hoitaminen, Toivon hyvää, pelkään pahinta, En juuri mitään, En osaa sanoa. Toivottavasti hallinto kevenee ja voimavaroja suunnataan tekeväälle tasolle enemmän, En osaa sanoa, vaikea sanoa, en tiedä, Ei varmaan muutosta aiempaan, Että palvelut olisivat tarjolla yli kuntarajojen ilman turhaa konkretisointia, Edes perusoikeuksien toteutumista mm. vammaispalvelulain puitteissa, että ei aina tarvitse valittaa subj. oikeuksien puutteista hallinto-oikeuteen asti, Toivon ennallaan, Vaikka palvelut ovat hyvät, nopeutta joskus olen kaivannut lisää, Esim. Kuntarajojen ylitykset eivät koske meitä, Harrastustoiminnan tiedottaminen yli kuntarajojen, Että palvelutaso säilyy samana jos talous Siilisetissä hoituu paremmin, Ei odotuksia, Yhteiset terveystalot kaikille, Kuntalisä. Ilmainen linja-autokyyti kunnan alueella

Liite 8. Mitä palveluja tulisi parantaa ja miten?

Terveydenhuolto	Perheiden lääkäri- ja neuvolapalvelut toimivat Maaningalla hyvin Samoin hammashoito, Alle 3-vuotiaille ammatillista hammashoitoa, Hammashoitolaan jonojen lyheneminen, Terveydenhuolto palveluita - pääsisi nopeammin lääkäreiden vastaanotolle, Päivystysajat illalla pidemmiksi, Terveyskeskus päivystys myös iltaisin oman kunnan alueella, Lääkärien saatavuutta, Terveyspalveluita lisää, Terveyskeskuspalveluja. Ajansaanti esim. päivystykseen vieläkin hankalaa, saa soitella vaikka kuinka pitkään ennen kuin vastataan. Terveydenhuoltopalveluihin enemmän resursseja nopeammin pääsy hoidon piiriin. Lääkäriajanvaraus vielä hankalaa, kun lapsi on sairas, pitää hoitaja saada kiinni samana päivänä eikä soittopyynnön jättäminen ole viisasta, koska takasin soitetaan seuraavana päivänä tai ei ollenkaan. Lääkäriin (lapsen siis) pääsyä
Sosiaalihuolto	Sosiaalihuoltopalveluissa sekä päivähoitoon ja esikouluun, sekä koulutuspalveluihin kaipaisin kehitystä, Yhtenäistää palvelut. Lapsiperheiden kotiapu uupuu Maaningalta. (Vietiin pois Siilisetin myötä), Sosiaalipalveluja niin että pääsisi nopeammin asioimaan, Kodinhoito tukea sellaisiin perheisiin jotka tarvitsevat elämänvaiheessa tukea, Sosiaalipalvelut: Apua lapsiperheiden arjen pyörytykseen, Kodinhoitajan saatavuus, Kotipalvelua enemmän varsinkin erityislasten perheille apua arjen pyörytykseen
Koulu- ja Iltapäiväkerhotoiminta	Iltapäiväkerhotoiminta taattava kaikille sitä tarvitseville, Esiopetuksen tulisi siirtyä opetustoimeen, Koulun oppilashuoltotyö jämäkämmäksi ja toimenpiteet varhaisemmiksi, Perusopetus pitäisi ehdottomasti järjestää kodin ja koulun välimatkan mukaisesti eli lähimpään kouluun, Koulujen luokkakoot pienemmiksi, Koulukuraattori kaikille,
Vapaa-ajan palvelut	Vapaa-ajan palvelut lapsiperheille/lapsille, Lapsiparkki kotona oleville, Leikki- ja liikuntapalvelut
Turvallisuus	Kevenliikenteen väylät, tiet kuntoon viipymättä, Pienempien kuljetus, Kuljetus
Ihmisläheisyys	Asioiden tiedottaminen selkeämmin ja ymmärrettävämmin, Palvelu käyttäjien tasolle, ei toimi jos palvelut tuotetaan virkamiesten näkökulmasta, Jos omassa kunnassa ei saa tiettyjä palveluja järjestettävä ilmainen kuljetus mihin vuorokauden aikaan tahansa, Paikallistaa niin kuin ennen. Siilinjärvellä ei tiedetä Nilsiä tilannetta mutta ohjeita tulee kuinka pitäisi toimia, Yksinhuoltajaperheissä tukea vanhemmalle, tukea eri muodoissa esim. lastenhoitoa, Vammaisten lapsiperheiden tuki ja tasavertaisuus ovat vielä puutteellisia, Aika hyvät palvelut eikä paljon jonoja, Arjen tukitoimet (enemmän kannatusta vastuulliseen vanhemmuuden tukemiseen),
Päivähoito	Päivähoitoasioissa parantamisen varaa, Perhepäivähoitajia lisää ja sovittava varahoitopaikat, Subjektiiivinen päivähoito-oikeus. Positiivista ajattelua siihen, Päiväkotien ryhmäkoot pienemmiksi, Yhdistää päiväkotien käytäntöjä ja vaalia yhtä hyvää varhaiskasvatusta ja pedagogiikkaa, Eri-tyislapsien päivähoitoa, Päivähoito: Omahoitajajärjestelmä tulisi ottaa käyttöön, isoissa ryhmissä lapset tulisi jakaa pieniin ryhmiin leikkimään, Lasten hoitoa 8-9-vuotiaille koulun lomien ajalla, Perhepäivähoidon lisääminen: Suuret ryhmät pois, erit. pieniltä alle 3-v lapsilta. Perhepäivähoito parasta ennakoivaa mielenterveyttä, Päivähoidon ruokailu on epäoikeudenmukainen lapsille jotka ovat vuorohoidossa. Päivällinen pelkkää puuroa ja velliä. Päivähoidon subjektiiivinen oikeus. Päivähoitomaksu

	<p>tulisi tuntien mukaan, ei päivien. Vuorohoito eriarvoisessa asemassa, Haaparinteelle pieni päiväkotiryhmä. Ryhmäkuljetus lapsille (eskari ja 1-2-luokkalaiset, Päivähoidon riittävyys, Päivähoido/esikoulu/terveyspalvelut ovat toimineet kohdallamme hyvin. Toki oma asennekin ratkaisee, Päiväkodissa pitäisi pystyä paremmin joustamaan lapsen siirtymisestä ryhmästä toiseen esim. iän takia. Samanikäiset lapset samaan ryhmään. Joustoa lapsen vienti ja haku aikoihin., Hoitopaikkoja pitäisi löytää enemmän</p>
Muut	<p>Puheterapiaan ei pääse kaikki jotka haluavat, Riittävästi palveluita tällä osa-alueella toivoisin, Emme ole olleet vielä Siilisetissä pitkään, joten jos lapsiperheiden asiat pysyisivät näin jatkossakin niin olisi hyvä, Lasten terapiat (puhe- ja toimintaterapia), Tukipalveluja lapsiperheille, Sairastuvan lapsen kotona lapsia hoitavan vanhemman tulisi saada viipymättä kotipalvelua/lapsille hoitaja/hoitopaikka. MLL lastenhoitopalvelu ei toimi akuuteissa tilanteissa. Lisäksi kodinhoitotuki pieni ja ei riitä MLL palvelujen käyttöön, No se kuntalisä ja linja-auto maksu</p>